

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; Teleki J. gr. kormányzószékbe iktatása; Széchenyi J. lánchíd-részvényei ügyében; *Bácsmege* (megyei írószerek és öltözetnemük szállíttatása iránti rendelkezés, az uradalmak jobbágyaik gyámolítására szólíttatnak föl bekövetkehető szükség esetén, 's a' t.); válasz Szeless urnak a' ref. superintendentens-választás ügyében Féayes Elektől; ritka türelmesség példája Tisza-Vezsenyben Hevesmegyében; gőzhajótársasági közgyűlés — vége —; 's a' t. száki hírek Zólyomban az ördöggladalmi ut 's a' t.) Amerika (négy status az országos adósság el nem ismerése ellen nyilatkozik, 's a' t.); Portugália (a' királyné fiat szült; 's a' t.) Spanyolország (don Francisco infans mégis Madridba fog menni; 's a' t.) Anglia (Peel indítványának ellenzése hűlni kezd; a' francia követ újabb utasításai a' hajómotozási kérdésben; 's a' t.) Franciaország (Golbery országgyűlési lapjának ügye; folytonos villongás a' vallás és bölcsészlet közt; az afrikai hadsereg 86 ezer emberre határozott; 's a' t.) Egyiptus (szabad kereskedés; angolok a' vöröstengeren; 's a' t.; Görögország. Schweiz. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizállás. Értesítő.

Magyarország.

Ő es. ap. kir. fels. a' zágrábi káptalannál Birling Janos kanonokot eszmai prép. Uzorinatz Ignácot székesegyházi, Mihalicz Józ. dubiczai, Haramuszek Józ. kamarézi, Hochreiter Izidórt eszmai, Vachtarich Ján. beksini, Vukovich Mát. varasdi, Schott Józ. urbóczy, Vukaszovich Ant. turopolyai főesperessé; Draganez János tisztl. kanonokot 's pokupszki plebánost tanítókanonokká, végre Zvornik Pál bellovári plebánost tiszt. kanonokká mellőztatott kegy. kinevezni.

Teleki Jozsef gr. ő exoja april 7kén iktattatott erdélyi főköormányzó székébe kir. biztos Jósika ő exoja által az országgyűlés színe előtt a' legnagyobb fényel és szünni képes örömkialtozások közt 's e' napon székelt foglalt a' főköormány ülésében is, hol nm. Kovács Miklós erdélyi püspök által üdvözöltetett.

(Nemzeti Színház.) Szombaton f. april. 16án Fánysz javára bérszünettel e' őször Don Alvaro színjáték 5 felvonásban Irta dou Angel de Saavedra Duque de Rivas, spanyolbol fordította Földváry Ferencz.

(Széchenyi István gr. lánchíd-részvényei ügyében.) Múltán Széchenyi István gr. a' Jelenkorban január 2kán megjelent 's minden homi hirlapban közlött nyilatkozatában, mely által a' kezei közt létező pestbudai hid-részvényeket mindennek, ki magát eziránt april 3áig jelentené, az ár letétele mellett átengedni ajánlá, ezen ügy kezelésére engem méltóztatott megbízni: kötelességemnek tartom most, midőn a' mélt. gróf által kijelelt határidő elmúlt, nyilvános jelentést tenni, hogy az említett hid-részvényekből, a' kijelelt három hónap leforgása alatt 35 darab vétetett meg valóságos áron (al pari) 's iratott által más tulajdonosak neveire 's hogy e' három hónap lefolytával a' gróf iránt való igaz tiszteletből 's azon barátságból, mellyel iránta viseltem, felvállalt tisztelőből egyéb hátra nincsen, mint hogy neki, ki ezentul a' pestbudai hid-vállalat minden veszőlyeit nagy mértékben osztandja, e' részvényeknek minél nagyobb jövedelmezését kívánjam, buzdításaul mindazoknak, kik tökélykel magyar vállalatokhoz járulni kívánnak. 'S ezennel tisztelettel felszólítom a' két testvérhon minden hirlapjai t. szerkesztőségeit e' jelentésnek lapjaikba fölvetéle. Aprilis 7kén. 1842. — B. Eötvös József.

(Felvilágosítás id. Szeless József ur észrevételeire a' dunamelléki ref. superintendentens választása tárgyában*) A' Jelenkor 28d.f. számában idősb Szeless József táblabíró és tractualis assessor ur a' dunamelléki ref. superintendentia martius 13ikán tartott kisgyűlése (particulare consistorium) végzéseit, a' superintendentens választását illetőleg, megtámadván, azokat újítási viszketegből származottaknak 's presbyterialis rendszerünk fel-forgatóknak nyilvánítja, sőt intést is ad ekklézsiáinknak, hogy e' határozatokat mint sua natura érvényteleneket, tisztelettel félretehették. Azon korban, midőn még a' Szeless ur által gunyolt haladásnak nem voltak annyi őszinte harátjai, mint jelenleg, illy tetteket, mikor egyesek egész testület végzésit bonczolgtatván, ingerlőleg azokat érvényteleneknek nyilvánították, magas szemöldökkel megvetendőknek itélték, 's legfeljebb megyei gyűléseken megaciotzták: de jelenkorunkban köszönetet szavazunk az illyen embernek; mert felszólalása által az ocsmani gyanusítgatások 's ármányok, mellyek titokban (mert a' bün csak titokban tenyészik) terjedtek volna, napfényre jönnek, 's alkalmat szolgált nekünk az eltévedettek felvilágosítással utba igazítani, és megmutatni a' rászédetteknek: mikép szokták némelylek maradás és béke lobogója alatt a' visszavonás, zürzavar, és szélvész magvait amugy szép csöndesen kiszórni. Két szempontbul támadja meg főkép Szeless ur a' kisgyűlés végzésit. Először, mert ezeket előbb a' nagy gyűlésnek (generale consistorium) kell megerősítenie, 's azért az ekklézsiák már most érvényteleneknek nyilatkozathatják; másodsor, mert e' határozatok nemcsak külső alakjokban, hanem lényegileg is semmit nem érők, mennyiben ezek t. i. régi presbyterialis egyházkormányunkat felforgatják. Mi az elsőt illeti, megvallom, életemben most hallom először ily definiáltatni a' particularis 's generalis gyűléseket. Valóban e' gonosz definitio egy kis álokoskodással egybeházasítva, a' szemes olvasót is csaknem zavarba hozza. Próbáljuk tehát Sz. ur okoskodását ránczaiból egy kissé kiegyengetni. A' kisgyűlés végzésit a' nagygyűlés hagyja helyben: tehát az egyes ekklézsiák ezeket, még mielőtt a' nagygyűlés javalló vagy rosuló végzésit kimondotta volna, már előre érvényteleneknek nyilváníthatják 's az engedelmisséget azoknak felmondhatják; azaz, az ekklézsiák a' nagygyűlés itéletét megelőzhetik. Éljen a' logica! Nem így van ez táblabíró ur! A' kis gyűlés, igen is alá van rendelve a' nagygyűlésnek annyiban, hogy ennek, saját jegyzőkönyvét bemutatni köteles, 's ekkor a' nagy gyűlés némelyleket, ha szükség kívánja, 's a' lehetőség megengedi, meg is változthat; de hogy a' kisgyűlés végzési az illető egyeseket nem köteleznék, hanem azokat mindenki tisztelettel félretehették, ez már

*) Mult számunkban ígért felvilágosításon ezen beküldött értekezés szükségtelemné tevén, ez, bár nézetimmal mindenben megegyezik, annál fontosabb eredményre számíthat; mivel a' gáncsolt 's illetőleg gyanusítgatott testület egyik derék 's lelkes tagjác, ki a' kérdéses határozatok hozásában maga is részt vett. V. S.

olylan elv, mellyet sem nem-maradás, sem nem-haladás, hanem egyedül a' rendbontás emberei hirdetnek. Ugyanis, ha a' kisgyűlésnek minden végzése érvénytelen, miért tartottak őseink már századoktól fogva kisgyűléseket? Valóban, ha Szeless tb. ur állítása igaz volna, dicső eldödeinket legkiméletesb kifejezéssel is csak időlopóknak nevezhetném. De Szeless ur maga is érezvén, hogy nem jó mezőn jár, lényegileg támadja meg a' kisgyűlési végzéseket, elmondván, mikép forgatják fel ezek régi jó presbyterialis rendszerünket. Szegény presbyterialis rendszerünk! be sok magyarzatot kell neked is fölvenned; be sokszor valál már kénytelen köpenyegedet takaróul olyanoknak is kölcsönzeni, kik épen legnagyobb ellenségeid! Lássuk tehát, kit illet e' súlyos vád, a' kisgyűlést é, vagy magát a' vádoskodót? A' megtámadt kisgyűlés határozatai két részre oszthatók. Vagy olyanok t. i. mellyek ket már régibb közgyűlések és statutumok végeztek 's a' kis gyűlés csak kihirdettni parancsolt; vagy tulajdon határozatok, mellyeket saját factumának elismer. Az első rendbeliekhez tartoznak kihirdetése 1) az 1815ki gyömrői nagy gyűlés végzésének, melly az ócsai határozatot eltörölván, a' generalis notariusnak a' főpapi hivatalbani egyenes örökösödését megszünteti. 2) kihirdetése az 1835ki közgyűlési határozatnak és 43ki statutumnak, melly szerint valamint a' főgondnok, ugy ennek értelmében a' főpapi hivatalra is minden kijelölés megszűntetvén, a' szabad választási jog az ekklézsiáknak visszaadatik; 3) szinte kihirdetése az 1835ki statutumnak és 1841ki közgyűlési határozatoknak, mellyek következesiben az egyházak igazgatásában nemcsak a' presbyterium, hanem azoknak minden tisztos tagja szavazatot nyert, 's e' tisztos gyülekezetben a' lelkésznek is egy és nem több szavazat engedtetett. A' második rendbeli határozatokhoz sorozhatók a' választás, és a' szavazatok beküldése napjának megszabása, a' szavazatszedő küldöttség kinevezése, 's a' pecsét átadása a' hivatalnál fogva legidősebb, 's már 1838tól fogva elnökösödő esperesnek. Lássuk már: mellyek és miért e' határozatok közül érvénytelenek? Az első rendbeliek nem lehetnek, mert ezeket nem ezen kis gyűlés hozta; és mégis milly különös, épen ezeket támadja meg Szeless tractualis assessor ur legmégesebben, bizonyosságaul annak, hogy nem mindig oda vág, hova néz. Hogy a' kis gyűlés ezen régi határozatok, (mellyeknek por és penész közt szép csendes nyugvását némelylek erősen reménylették) fölelevenítése által sokaknak tyúk-szemére hághatott, megengedem, de erről a' kis gyűlés nem tehet, sőt kihirdetése annyival inkább kötelessége volt, mivel a' törvénynek, hogy megtartassék, mindenki előtt tudva kell lenni, hogy pedig nem volt tudva, maga Szeless ur példája mutatja, mert assessor létére nem tudá, hogy illy közgyűlési végzések, sőt illetőleg statutumok is léteznek. Ha pedig tudá Szeless ur e' superintendentialis régi végzéseket, 's ezeket olly veszélyeseknek tartá presbyterialis kormányunkra, miért nem szólalt fel annak idejében, emelőtt 7 évvel? Miért épen most választás előtt? *Ugy e' táblabíró mindenek van oka?* Én az egyházi rendet, hivatásánál fogva mint népoktatót egész őszinteséggel első és legtisztosb rendnek tekintem; de ne feledjék az egyháziak, hogy e' fényes polczon csak az által maradhatnak meg, mi őket oda emelte, t. i. hivatásuk pontos betöltésével. Keresztényi szelidség, szeretet, erény, tudomány, munkásság által ők mindig vezérei voltak 's lesznek a' népnek kényszerítő törvények nélkül is; de ha tulnyomosságukat nem erkölcsi és szellemi határokkal, hanem kényszerítő törvényekkel akarják kivívni, jaj akkor, sem gazdagság, sem hatalomkar nem képes őket tiszteletteljes állásukban megtartani. Azért bár nem vevék ugyan részt a' fenidézett 1835iki végzésben és statutumban, de ha vehettem volna, dicsőségemnek tartanám, mert ez presbyterialis egyházkormányunkat eredeti tisztaságára vezet vissza. Piritó megcsufolása volt presbyterialis rendszerünknek azon visszaélés, hogy a' lelkész magát egész közönségével ellentébe tevő, 's maga annyi szavazatot igényle, mint egész egyházi közönsége. Az illy lengyel vetőknek köszönhetjük azon boldogtalan surlódásokat, mellyek a' világi rendet az egyházi rendtől, testvért a' testvértől elszakíták. Azért hála és tisztelet a' dunamelléki superintendentia egyházi rendjének, melly sértő kiváltságairól lemondván, megmutatá, hogy magas hivatását tökéletesen érti: elmetszé ez által az erkölcs- és vallásrontó surlódásokat, jól tudván azt, hogy egyenlő jogok és kötelességek, nem pedig előjogok és kiváltságok szokták a' sziveket egyesíteni. És ha Szeless ur egyh. igazgatásunk e' legszebb oldalát *daemagogische Umtriebe* néven gyanusítja, ugy meg kell mondanom, hogy protestans létére saját anyját tagadja meg. 'S figyelmeztetem Szeless assessor urat, ne igen sokat emlegesse protestans egyházunkban e' *daemagogische Umtriebe*-ket, mert akadhatna valaki háta mögött, ki egy lépéssel tovább menve egész egyházi kormányunkat, szabad választási jogunkat, tractuale és generale consistoriumunkat is *daemagogischer Umtriebe*nek tekinthetné, 's ollyasmi találna történni, mit Szeless ur maga sem ohajtott: mert lesz csend és béke, de ez halál és sir csendje leend. A' kisgyűlés első rendbeli határozatai nem lehetnek tehát érvénytelenek, mert ezeket nem ő hozta, 's ha hozhatta volna, érette dicséretet érdem-

lene; hanem menjünk át már saját határozatára 's vizsgáljuk meg: érvényesek e ezek? Mint már fentebb láttuk, ezen határozatok, az utólsót, tudniillik a' pecsét-adást kivéve, mindnyájan szavazati rendszabályok 's tisztán olly formalitások, mellyeket a' méltós. elnök gróf, Szeless ur saját vallo-mása szerint is, maga megrendelhetett volna. Miért lettek tehát e' rendszabályok azért érvénytelenek, hogy a' mélt. elnök saját jogát egy gyűléssel megosztani kegyeskedett? Hisz cui licet plus, licet etiam minus. Vagy az forgatja fel talán presbyterialis rendszerünket, hogy a' választás ideje minden gyülekezethöz egy napra szabott? Ez mégis csak sok volna! Van e' végzésnek oka táblabíró ur, még pedig fontos oka, mert el akará' távoztatni e' kisgyűlés az olly eseteket, midőn egy bizonyos már elhunyt egyházi előljáró a' sorban bejárt ekklézsiákkal maga színe előtt szavaztatván vulgo: corteskedett. Mellyre nézve a' kisgyűlés ó hibás, melly az illy visszaéléseknek utját vágja, vagy Szeless ur, ki a' történhető corteskedések mellett harczol, azt a' közönség ítéletére bizom. Hiszen pestis, dőghalál, árvíz v. ellenség talán nem jön nyakunkra majus 15-öjéig és ha jönne, ez törvényes mentsége lenne az elkéselt ekklézsiák: más rendes esetekben miért nem tarthatna valamely ekklézsiá a' mondott napon gyűlést? meg nem foghatom. De nem ez fáj Szeless urnak, hanem az, hogy a' szavazatszedő küldöttségbe mind világi nevezetett, 's ezért sohajt fel így: *Presbyterianum regimen ubi est?* Hic est spectabilis collega! ebben 's épen ezen végzésben is feltalálhatni. Hát mit ért táblabíró ur a' presbyterialis kormányon, azt é, hogy minden igazgatásban 's minden alkalommal ugyanannyi egyházi személynek kell jelen lenni, mint világinak, vagy megfordítva? Boldog isten! hol vegyünk 's honnan fizessünk minden ekklézsiában annyi papot, mennyi világi igazgató van. Hát a' hol egy pap sincs jelen, az már nem consistorium, az már a' presbyterialis rendszerrel mérően ellenkezik? Mit monderre az anya- Debreczen, hol a' consistoriumban egy pap sem szokott jelen lenni. A' presbyterialis rendszer abban áll, hogy az anyaszentegyházat a' nép vénei, azaz a' kor és ész által megérett férfiak igazgatják. Nálunk a' világi rend az egyházi renddel soha ellentételt nem, hanem mindig egy testet képezett. 'S hogy az egyháziaknak a' főbb egyházkormányoknál (tractusoknál, superintendentiáknál) számkukhoz képest aránylag még több befolyás engedtetett mint a' világiaknak, azt műveltségükből, nagyobb érdekükből, vallás iránti buzgóságukból könnyen megmagyarázhatjuk. Mi a' jelen esetet, t. i. a' tiszta világi küldöttséget illeti: részletes felvilágosítás után talán maga Sz. ur is át fogja látni, hogy ez jelenleg, szigoru logikai következetességgel, másképp nem történhetett. Ugyanis, gyakorlatban vala ezen egyházkerületnél az, hogy a' küldöttségek vegyesen, a' világi tagok a' főgondnok, az egyháziak az egyházi elnök által nevezettek ki. Szinte szokás és gyakorlat sőt kötelessége volt a' fő consistoriumnak arra felügyelni, hogy valamiképp az illy vegyes küldöttségekben ollyan részt ne vegyen, ki akármiképp érdekeltetik. E' két régi szokáshoz és gyakorlathoz járult egy egészen új eset, melly még többször nem fordult elő, az tudniillik, hogy a' szabad választás minden egyházi személyre kiterjesztetvén, ez által mindenik, különbség nélkül, kijelölésbe jöhet. Illy esetek tehát nem fordulván még soha elő, szokásra épen nem lehet hivatkozni, hogy illy esetekben is vegyes küldöttségek nevezettek ki; ellenben a' régi szokás tiltá a' kisgyűlést a' küldöttségben ollyanoknak is helyt engedni, kik érdekeltetve lévén, a' szabad szavazat-adásnak akármiképp gátul lehetnének. Nem úgy hagyattak tehát ki a' papok e' küldöttségből mint egyházi tagok, hanem mint érdekelt személyek. 'S ez elv olly tisztának látszik a' gyűlésben jelenlevő egyházi személyek többségének is, hogy abban tökéletesen megnyugodott, 's azon két egyházi személy is, kik vegyes küldöttséget sürgettek, nem ez elv tagadása miatt sürgeték azt, hanem félték, hogy a' gyűlésnek e' jó szándékát sokan gyanusítani 's oda magyarázni fogják, mintha a' világi rend az egyházi rendet lassanként jogaiból ki akarná forgatni. A' gyanusítások, mint látjuk, fájdalom beteljesedtek! de hol van olly tiszta ügy, mellyet gyanusítani nem lehetne? Tiszta szándékát eléggé mutatja a' világi tagok többségének az is, hogy következetes akarván maradni, viszonyosan kijelenté azt is, miszerint ha jövődöben, mitől a' gondviselés sokáig ójon meg, világi főgondnok lenne választandó, szavazatszedő küldöttségekben részt venni egy általjában nem fog. És ha ezekhez még azt is veszszük, hogy a' mostan kinevezett világi küldöttség előbb a' nagy gyűlésre tesz jelentést 's ottan a' szavazatokat a' zöld asztalra letevén, azokat mindenki egyenként megvizsgálhatja, ha talán a' küldöttség hitelességében kételkednék: valóban az egész küldöttségi kinevezést, mellyből némelleyek olly nagy zajt szeretnének csinálni, igen csekély és kevés figyelmet érdemlő dolognak tekinthetjük. Mi a' pecsét-átadást illeti: ezt is épen azért kelle így és nem másképp tenni, mivel kis gyűlés létére semmi lényeges változtatást nem tehetett. Nem lehet példálul dispensatiók ügyében valamelyik szomszéd superintendenst megkérni, mert az 1786ki királyi rendelet egyenesen parancsolja, hogy ez per *concernentem superintendentem* történjék. A' S esperest sem lehet surrogálni, mert kisgyűlés senkit sem surrogálhat 's Snak pecsétét sem adhat. Nem vala tehát egyéb hátra, mint a' réginel maradni, 's a' superintendencia pecsétjét is a' megtörténendő választásig annak általadni, ki mint hivatalánál fogva legidősebb esperes közgyűlésekben az egyházi elnökséget már 4 év óta viszi. E' pontra nézve lehetlen fájdalommal meg nem jegyeznem azt, hogy Szeless ur személyességekre is bocsátkozott, 's két igen érdemes egyházi személyt egymással ellentétbe hozván, mindeniket érzékenyen compromittálta. Nem tudom ugyan, van e' valaki kedveltje Szeless urnak vagy nincs? de minden esetre legkedveltebb pártfogója is elmondhatná az illy barátságos ömledések az ismértes olasz közpélda beszédet: ments meg uram a' barátoktól, ellenségimmel majd magam megvívandok. Bizony mondhatom, akárkit híjon meg a' köz bizodalom e' tisztos főnöki hivatalra annak Szeless ur illy kifejezésével: „*hát ha a' szavazatuktól illy új elv korlátozás által megfosztatottak (!) kinyilatkoztatnák, hogy azon férfut, ki a' superintendensi széket illy mód-*

dal is elfoglalni elég erős lelkü lenne, törvényes fejöknek el nem ismerik“ előre tövis- koszorut készít. Igéri é táblabíró ur, hogy magához mindig következetes maradand? Hátha az illy kifejezéseket némelleyek bujtogatásoknak keresztelnék? Nem, én egészen ellenkezőleg táblabíró urral ünnepelesen kinyilatkoztatom: hogy akárki legyen a' közbizodalom megválasztottja, én azt mindenestre törvényes előjárómnak elismerni 's tiszteletben tartani fő kötelességemnek ismerendem. És így tehát b. — a' — f. Pesten, apr. 10kén, 1842. Fényes Elek egyházkerületi táblabíró.

Bácsból mart 25én. (F. h. 14ik napján kezdett, 's nagyheti szerda estig tartott közgyűlésüknek folytatása) 9) a' sorozati tárgyak között előkerülvén a' megye háza 's katonaság szükségére kivett famennyiség jegyzéke; a' kívánt ezer 's közel háromszáz öffa Szabadkáiig vontatandó részének szállíttatása mind a' szegény adózó nép e' terhének egyenlő aránybani kijuttatása végett, mind reménylendő árcsökentés kísérletéből, mind a' sürgetősb gazdasági munkák nyári időszakában rendelt, néha rendes igazsággal föl sem osztott, szállítások miatt emelt keserű panaszok megszüntetésére, nyilvános árverésre kiadatni, 's a' szállítási bér a' házi pénztárból fizettetni határozatott. 10) Nem kis figyelem támadott a' megyei írószerek 's a' pandurok ruházati költséginek árjegyzéki fizetésére kirendeltetni sürgetett pénzösszeg nagysága miatt; gazdálkodási szempontból nem maradhatván tovább eltakarva a' vállalkozó mesteremberek és szállítók titkos cselszövénye, melly szerint az árlejtésnél, megjelenendők lekenyerezése 's megvesztegetésére nagy summákat áldozva osztanak ki olly erőtetett kötelezés mellett, hogy ezek az árlejtéstől elmaradván esődület hiányában a' vállalkozási szállításokat 's munkát drágán 's mintegy kényszerítve kezükbe játszassák; ennek elhárítása végett ezutánra bizonyos határnap hirlapokban közudomásra juttatandó — rendeltetik ki, mellyen a' esődülők pecsét-alatti levelekben, a' rendelt határnapon választmány előtt feltörendőkben, előterjesztvén árlejtési jegyzéküket, a' legjutányosabban vállalkozó nyerendi el a' megyei költségen vásárlandó írószerek 's ruhanemük kiállítását. 11) Szönyegre került a' félelmetes népinség borzasztó jeleneteinek eltávolíthatása végett előintézkedési javaslat kimunkálására nevezett választmány véleményes indóstitása, mellybeni jeles tervű rendszabályok, hála az égi gondviselésnek! nem jutván a' bácsi nép a' torontálféle éhsanyarúságra, jelenleg számosabb pontjaira nézve elmellőztettek, egyedül az uradalmak — saját jobbágyaiknak gyámi fölségelésére rendkívül történhető végszükség esetében járásbeli szolgabírák által buzdíttatni határozatottak. Van egy nagyhasznú terv indítványi emlékkönyvemben, H. M. fő pénztárnokunkról beszédendő pénz egyik részét megyei magtárak alapítására fordítani, honnét az illy mostoha esztendők szivrázó napjaiban szerencsésen segítve lenne a' többnyire pénztelen adózón, 's mindenkorra elháríttatnék az éhenhalási rettentő nyomorúság. 12) Fölolvastván Keglevich Gábor gr. ő exejának tárnoki főhivatalra magosíttatását jelentő k. intézvény, a' tisztelt országnagyhoz üdvözlő levél iratni rendeltetett. 13) Előkerült az igen ismértes körrendeleti k. intézvény, mellyben az 1791ik évi 12ik törvényozikk utasító tartalmánál fogva megyénk is minden a' törv. hozás körébe terjeszkedő határozati ujtástól ő föls. nevében tiltatik. E' része a' k. intézvénynek, mivel Bácsmegeye mindekorrig törvényhatósági korlátin túl soha sem lépett, megýenket nem érdekelvén tudatul vétetett; azon része pedig, mellyben ő felségének a' hazai törvények szentül megtartása iránti kegy. kijelentése nyilváníttatik, kedves örömmel fogadtatván, legmélyebb tiszteleti főhajtásunk emlékeül alázatos felírás által hódolati köszönet szavaztatott. 14) Temesmegyének a' szinnerszegi katonai kicsapongás tárgyában küldött érzékeny körlevele annál melegebb pártfogásra talált nálunk is, minthogy a' legközelebb Baján történt fegyveres megtámadás 's vérengzési kihágás eleven emlékezetünkben lévén, nem először valánk szerencsétlenek szomorúan tapasztalni, miként az egyesek önkényét törvényvel korlátozó polgári társaságban a' katonaság által többnyire képzelt becsület-sértés, v. tulfeszített becsvágy az ugynevezett becsület-köntös álmódott bemocskítása miatt követetnek el e' vérontással párosult kihágások; e' szempontbul a' mult országgyűlésen mind a' két táblán keresztül jutott korlátozó cikkvázlat törvénybe ígatandása követink által szorgalmaztatni határozatott. 15) Fejér és Tolna megyének az Erdélyvel egyesülés iránti felszólalásra buzdító körlevele-szíves pártoltatásra talált. 16) Pestmegyének a' duna-balparti pestfiumei és pest-debreczeni vasutak iránti körlevele pártoltatott. 17) Szathmármegyének a' magasztalt korkérdési 12 pont ünnepeles elemettetését jelentő gyászlevele szánólag tudatul vétetett. Többnyire közgyűlési jelentésemet két közboszankodási észrevétellel zárom be: egyik a' p. hirlap 122ik számában Z. szabadkai tudósító által Bácsmeget méltatlanul megrovó jelentésének: „*hogy megyénkben legújabb időkig divatoz azon rút szokás, miszerint a' megyei óriás hajdúk kitömött zsákon gyakorolják magokat az ütlegvirtuoizitásban*“ nyílt czáfolata; e' nem igaz esemény hihetőleg pajkos negédességből sugatott fülebe a' tisztelt tudósítónak, figyelmeztetem innét: ne hagyja magát roszakarátú viszketegek ámitása által könnyenhivőleg eltérrtetni, 's ha illy rút szokási tény megrovására föllép, a' régi 's új kor közötti időszakot ne felejtse el, különben jó nevének kockáztatja, 's meghazudtolás keserű gúnymosolyára leend kipeccézve. Másikat Zombor város köréből hozom napfényre, mikint a' határőri vidékekre — tehát még a' magyar hazához kapcsolt földön-utazóknak német-úti levelek szolgáltatnák ki 1842 esztendőben! Tanácsnok urak, tisztelt honfiaink! ha már a' városi tisztviselőség egy része nem tud is magyarul, a' törvény 's nemzet nevében hívom fel önöket, hogy miután a' német nyelvben is csak annyira jártasak, mint a' magyarban, legalább a' fő 's első aljegyzőnek, mint jó magyaroknak, jegyzőkönyvileg hagyják meg, hogy a' 2 aljegyzőt, kit jelenleg a' megrovatás illet, magyarul megtanítván, a' német útlevelek ezutáni kiadásától intsék vissza, különben a' közvélemény sujtó hangja megint trombitaszóval kiáltand fel. Sebők.

(Pótlék Biharmegye közgyűléséhez.) Gyűlésünk főtárgyaul, mikint mondtam, a' nm. hlanács országszerte köröztetett intézvénye a' megyei hatóság

ügyében
hozás k
ben azo
ezen jo
hezképe
iránti m
tán a' r
laszato
helyette
nem th
Mi csak
a' válas
megtetté
vényesn
székelyh
pert, h
rásokba
's ennél
vább fol
szersmín
tárgyáb
vén nag
sorsukró
nyire gy
nak azo
dasi czé
felírásba
25 t. ez
lénymeg
zott czél
lőnben i
nemcsak
mondott
megkérn
től tiltsa
tetett, h
vényre-i
hogy a'
12 pont
de egysz
mert ha
érezniük
hol a' ta
szövetség
adás vég
moru rés
rások sz
vezett R
szágszert
nyújtásra
hez, me
ban van
modtak a
elősorozá
szomorú
dogabb id
zü hatalm
megyesze
nál, misze
részint el
pedig öss
tudósítáb
a' szbirá
's egysz
berbarát
tak polgá
ben a' ne
gyökeresi
nép azok
jólékony
dő. Az is
nak látsz
év silány
Földnépü
lő is pus
hanyagsá
belényesi
lete, mis
nak, e' k
szebbek e
mög egy
dec. 10ét
erkölestel
mégis 24
gát, mi e
(Göz
hozott hat

ügyében is vala kitűzve, mellynek felolvasatása után egyik bíró törvényhozás körébe vágónak állítá a' törvényszéki bírák választását, e' véleményben azonban a' RR nem osztakoztak, mert erről hallgat a' k. intézvény, de ezen jog ellen, az 1613: 24 t. cikkénél fogvást, nem is szólhat vala. Mihez képest örömmel 's' megnyugvással fogadák a' RR. ő felsnek a' törvények iránti magas hódolatát 's' a' haladás ügyének adott kegyes ígérteit. Ezután a' mult decemberi gyűlés határozatának következtében 4 szolgabíró választott, miután a' törvényszéki bírák választása kerülvén szölyegre, főisp. helyettes elnök kijelenté, mikép ő e' választásba nem egyezhetik, ha a' RR. nem bírák közül is kívánnak választani, 's' az elnökséget elhagyni kénytelen. Mi csakugyan meg is történt, mert a' RR. szilárdul maradván határozatuknál, a' választást a' helyettes eltávoztá után első alisp. elnöksége alatt felkiáltás útján megtették. A' megválasztottak közül két bíró, minthogy az illy választást törvényesnek nem tartá, lemondott. — A' nm. udv. kancellaria felkivánván a' székhelyi lelkész ellen vegyes házassági áldás megtagadása miatt indított pert, hosszas vitázat után a' RR. azt határozták, hogy, miután előbbi felírásokban a' bevezetett pörnek végrehajtás előtti felküldetendését kijelentették 's' ennél fogvást az alperes minden jogtalanság ellen biztosítva van, a' per tovább folytattassék, de hogy a' legfelsőbb kívánatnak is eleget tegyenek, egyszersmind hiteles másolatban küldessék fel. Pestmegyének a' balparti vasut tárgyában felszólítása aggasztó fájdalmat gerjeszté a' RR. kebleiben, értesülvén nagynehezen meghozott törvényink vesztéglésiről 's' általjában szomorú sorsukról, miszerint azok jobbadán írott malasztok szokvau maradni, többnyire gyümölcstermés előtt elszerűnek. De ugylátszik, nekünk magyaroknak azon átok is juta osztalékul, miszerint mi minden köteleességünket 's' haladási célainkat egyedül törvényhozásban de csak hozásban találjuk. Két rendű felírásban alázatosan megkértük ő felségét 's' a' nm. h. tanácsot, hogy az 1836: 25 t. cikket sikeresíteni méltóztassék. Nem kis aggálylyal hallók ns Zemplény megye levelét, mellyből a' hegyaljai borok hitele fentartása végett hozott czélszerűtlen határozatról értesülvén, fontolóra véve legjobb borainknak különben is pangó keletét 's' a' legvastagabb egyedárusságra czélszást, megyénk nemcsak nem pártolá az intézkedést, sőt annak mint törvénytelennek ellenmondott 's' ezt a' ns megyének megírta, a' nm. h. tanácsot pedig alázatosan megkérni rendelte, hogy Zemplényt ezen megyei hatóságát tulhágó rendelet-től tiltsa el. Vürtemberg-huszár ezred német levelére választotni az rendeltetett, hogy ezután magát az 1840: 6 cz 9ik §ához tartsa, 's' hogy e' törvényre-igazítás sikertelen ne maradjon, egy úttal a' nm. h. tanácsot is megkértük hogy a' magyar ezredeket a' törvény megtartására utasítsa. Szatmárnak a' 12 pont tárgyában súlyosb megfontolással irt levelét sajnos szánakozással, de egyszersmind a' népünk fogékonyabbsága gerjesztette örömmel fogadók, mert ha visszatekintünk gyűlésünk kezdetére, lehetlen kis büszkeséggel nem érezni köztünk az értelmiség 's' miveltiség nagyobb mértékét, mint ott van, hol a' tanácskozás markolható okokkal döntetik el. Sopronynak a' német vámszövetséghez csatlakozás 's' a' bécs-trieszti vasut tárgyában levelei véleményadás végett az országgyűlési utasításokat készítő választmányra bizattak. Szomorú részvét ihlette szánakozással hallák a' RR. az érmelléki és szalontai járások szbiráinak jelentéseit, mik szivrázó szavakkal festvén főleg az ugynevezett Rézalján uralkodó inséget, mely számos lakost élelemszerzés végett országszerte szétűzött, a' honmaradtakat pedig éhen halással fenyegeti, segedelemnyújtásra szólíták fel a' RR. Et a' felszólítás nem hangzék fásult szívekhez, mert a' RR. mindent elkövetének a' nyomor enyhítésére, mi hatalmokban van: bizván főleg ő fels. atyai szívében, mindeuk előtt hozzá folyamodtak a' nm. h. tanács útján, hogy nem kívánva a' szükség személyenkinti elősorozását 's' nem tekintve adósságunkat, mellyel a' kincstárnak szinte illy szomorú inség enyhítéseért tartozunk, megfogyatkozott hű alattvalóin, kik boldogabb időben az állodatom minden terheit készséggel viselik, szánakozni 's' bőkezű hatalmával fogva kegy. segíteni méltóztassék. Kötelességül tevék a' szbiráknak megyszerte buzgó 's' fáradhatlan adakozásgyűjtést 's' közbenjárást a' földesuraknál, miszerint őket jobbágyaik részint ingyen, részint kereseti alkalmak nyújtása, részint előlegezések általi segítségére serkenték, a' szűkölködő családokat pedig összeírva, apostolkodásuk eredményéről az első alispánt időszakonként tudósítsák. Szükségesnek látták a' RR. még egy középponti választmányt, melly a' szbirákkal egyetértőleg a' begyűlt adakozások kiosztatásáról gondoskodjék, 's' egyszersmind a' házi pénztár számára Sezer pftot kölcsönvehessen. Az emberbaráti keresztyén intézkedés máris kezd gyümölcsöt teremni, mert akadnak polgártársak, kik nem késnek tehetségeik szerint élni az alkalommal, mellyben a' nehezen foganszó 's' kivált a' megyék iránt elfásult népbizodalmat meggyökeresíthetik. Mert valljuk meg őszintén: mi bizodalommal legyen a' nyomorult nép azok iránt, kiktől csak adóbehajtás, munkáltatás 's' iltégekben részesül? Ezen jótékony emberbarátok közül főleg megyés püspökünk bőkezűsége kiemelendő. Az isten különféle sorssal látogatja meg az embereket 's' bármí sanyaruknak látszassanak is utai, mindenből üdvöt 's' okulást eredményeztet. A' mult év silánysága, lehetetlen, hogy megyéinket magtárak állítására ne serkentse. — Földnépünket a' több megyében is tapasztalt szükségén kívül még a' vöröshimlő is pusztítja, minek okát megrögzött előítéletekben 's' az elővigyázatok iránti hanyagságban találjuk. De még e' szerencsét enség sem elég, ide járul még a' belényesi járásban harapozó rüh, mellynek gatlásaul a' nm. h. tanács rendlete, miszerint gyógyszereket ingyen csak a' legszegényebb adózók kaphatnak, e' kört illetőleg minden adózóra kiterjesztetett, mert a' szűkölködők készebbek elveszni, mint gyógyszerre költeni. E' sorokban előadott sinylés még egy szomorú kövelkezmenyt vona maga után, börtöninkbe ugyanis m. é. dec. 10étől mart. 5éig 259 rab kísértetett, mi normalis állapotban borzasztó erkölcselenségre mutatna; mult törvényszéken 160 rab ítéltetett el, 's' most mégis 242 vár ítélletre. Oltomány helység 1840: 7 t. cz. szerint megváltá magát, mi első örökmegváltási eset megyénkben. T.

(Gözhajótársasági közgyűlés. Vege.) — Jelentés. Az utóbbi közgyűlésen hozott határozat következtében, a' beadott szavazati jegyek többsége által: *Ben-*

venuti, Colloredo gr., Fries gr., Huszár udv. tanácsos, Mayer János, Pereira L. b., Popp, Redl b., Robert Lajos, Seiller dr., Voigt és Széchenyi István gr. urak önök választmányja tagjaivá választattak; kik közül azonban Mayer ur, számos foglalatossági miatt kilépett, Széchenyi gr. pedig, távolléte következtében, gyűlésinkben nem vehettek részt. Popp és Voigt urak jelöltettek ki azon czélra, hogy az igazgatóság gyűlésin jelen legyenek, 's' mivel *Benvenuti* ur, kit egyhangulag elnökünké választottunk ez évre, nem teljesíthet e' hivatalt, tehát nekem volt szerencsém gyűlésinkben az elnökséget viselnem. Társaim nevében jelenleg, az érintett társasági határozat által reánk szabott köteleességet teljesítve, fölolvastam évenkénti jelentésünket. Miután alakultnak nyilatkozék a' választmány, mindenek előtt a' rendkívüli közgyűlés által helybenhagyott azon határozat, melly szerint „amnyi dunai gőzös építtessék, mennyit az idő mindenkorai szüksége parancsoland,“ igénylő munkásságunkat, mivel szinte az utóbbi közgyűlésen az is határozatott, miszerint „a' választmány fölhatalmaztatik, a' már elhatározatott hajószaporítást az igazgatósággal tanácskozás alá venni, *azt létesíteni* 's' az erre szükséges pénzerő megszerzésére czélszerű intézkedést tenni, és azt egyszersmind *foganatosítani*.“ E' határozatok következtében mult évi június elején az igazgatóság részletes tervet terjesztett előnkbe, mellyhez tökéletes megegyezést adá a' választmány; az egyszersmind bekövetkezett nyomasztó pénzviszonyok mindazáltal tanácsosnak mutaták, hogy kivitelével kissé késkedjünk. Annál inkább kelle azonban sietnünk, a' lassankint visszatérő kedvezőbb helyzet pillanatában, az eddig késlelteteket helyreállítani, és illő rendszabályokhoz folyamodni, hogy a' vállalatunk kedvező sikerére szükséges intézkedést foganatosíthassuk. Ez iránti tanácskozásink eredménye a' ma önök elibe terjesztett indítvány, mellynek fölvilágosításához csak néhány megjegyzéssel hátorkodunk még járulni. Mindenek előtt két dolgot szükség itt megkülönböztetni: 1) A' hajószaporítás tervét általánosan és 2) a' szokott módot az erre szükséges pénz megszerzésére. Mi a' tervet általánosan illeti, ez nem egyéb, mint ismétlése és létesítése az Önök által már két közgyűlésen hozott határozatnak, azon egy különbséggel, hogy e' határozatlan kifejezésnek: „amnyi dunai gőzös építtessék, mennyit az idő mindenkorai szüksége parancsoland“ kiszabott alakkal 's' egyszersmind határral láttatik el. — Ez által nem történi egyéb annál, mit a' társaság, keletkezése első ideje óta, mindig tett, midőn ugyanis eszközeit, a' növekedő szükség szerint évről évre több százezer forinttal szaporította. Az egyetlen különbség abban áll itt, hogy a' legközelebbi négy év alatt meghatározott és ismét terv szerint haladt a' társaság, míg az előtt ugyszólván csak párszáz és apró részben eszközöltettek a' javítások. — Ez iránt véleménykülönbségre hihetőleg nem is gondolhatni. — A' második pont iránt ellenben, tudniillik azon módra nézve, hogy a' folyamhajóink szaporítására szükséges pénzt mikép fogjuk előállítani, csakugyan létezhetnek eltérő nézetek, és önök választmányja igen jól ismeri azon megjegyzéseket, mellyek ellene tétettek. Ez ellenvetések három pontot tárgyaznak, tudniillik: a' választott *kölcsönvet módját*, — *az összeg mennyiségét*, — és *az időpontot*. Mi a' módját illeti, e' kérdés igen egyszerű, mert jelenleg más valószínű mód nem létezik. Azon határozat azonban, miszerint a' kötelezvényeket al pari részvényekké lehessen változtatni, azt teszi lehetővé, hogy kevés év alatt ez adósság nagyobb része eltűnik, és új részvényesek által még szilárdabb alapra emelkedik vállalatunk. Az *összeg mennyiségét* illetőleg, a' most kívánt összeget a' már megrendelt 's' még rögtön megrendelendő hajók költségeinek fődözhetése föltétezi, mi iránt az igazgatóság bizonyosan teljes készséggel adand önöknek legpontosb fölvilágításokat. Végre az *időpontra* nézve többben azon véleményt fejezik ki, hogy jobb lenne talán, jobb föltételek kieszközölhetése végett, kedvezőbb időre várakozni. — Erre azt kell válaszolnunk, miszerint a' társaság már 1840ben győzdött meg a' folyamhajók tetemes szaporításának szükségéről, mellynek végrehajtását el is határozta; 's' hogy azóta másfél év telt már el, melly idő alatt munkásságunknak egyetlen hajóval szaporítása is dusan fizette volna vissza mindazon áldozatot, a' miket talán e' czélra hoznunk kellett volna, 's' hogy annál fogva szembe tünő haszna parancsolja a' társaságnak, miszerint legalább ezuttal ne vesztessük el már többé a' drága időt. Ezen okok, valamint annak meggondolása, hogy hajóink szaporittatása legjobb vonalainkon igen tetemesül szaporítandja jövedelmünket, míg az általános költségek majd csak ugyanazok maradnak, mellynél fogva ez intézkedés által legkönnyebben 's' legbiztosabban hozhatni jobb viszonyzatot vállalatunk jövedelmei és kiadási közé; 's' hogy dunai hajóink czélszerű és gyors szaporittatása számos bajt mellőzend el, mik ellen most a' közönség panaszkodik; 's' hogy ez uton legbiztosabban előzhetni meg minden vetélkedést, mind ezen okok arra bírák önök választmányát, hogy a' kérdéses tervhez megegyezésével járjon, 's' ezzel azon meggyőződését fejezze ki, miszerint e' rendszabály koránsem csökkentendi a' vállalat hitelét, sőt inkább újabb emelkedésre szolgálhat alkalmul. —

Szákonn mart. A' fejrkomáromi evang. esperesi kerületben két egyház van, melly nem magyar ajkuakat tart 's' táplál lelkiyenérrrel keblében. Pustavám: hol 575 merőn német; Oroszlány: hol 1500 egyesegyig tót nyelvű hívek léteznek. Mindenkiben a' superintendentzia 's' esperesség részről különös rendszabályok, intézetek tétetnek, buzdítók és serkentők bennök a' hazai nyelvünk kellemes móddal megkedveltetését 's' tanulását. Sikerül is halkan előrehaladása nehéz munkájoknak. Elő bizonyosága ennek derék hazánk fia nagybaráti Huszár Ferencz nemes Komárom megye tatai járásbeli főszolgabírája, ki 1841. mart. 22kén oroszlányi egyházunkban tartott iskolai közvizsgálaton megjelenvén, Zatkalik János és Szemán Márton iskolatanítóinknak gyermekek körülü hű fardozásikat 15 ftal, a' tanulógyermekeknek pedig a' hazai nyelvben 's' keresztyén tudományban előmentüket ugyan 15 ftal jutalmazni kegyes lón. Az iskolai jegyzőkönyvbe pedig saját kezével ezen fömmaradandó emlékiratot jegyezte: „1841. évi mart. 15kén tartott próbatételre a' helybeli t. lelkész irtól szívesen meghivatván és azon örömmel megjelenvén, kimondhataflan örömemre szólált, hogy a' tanuló ifjuság kivált édes nemzeti nyelvünkben és a' keresztyén tudományban olly szép 's' nem is reményelt előmenetelt tett. Dicsőség azon előjáráságnak, melly a' hazai forró ohajtasnak kivált illy tót helységben olly dicsőségesen eleget tesz. Nagybaráti Huszár Ferencz m. k. járásbeli főszbiró.“ — Hitem sorsosi 's' protestáns feleim! E' honfi — ki évei fejlődése óta minden jóban, magasztosban illy nagy szerűleg működik, katolikus. — Adjon az ég sok illy fiat a' hazának 's' ebben élő minden hitvallásu testvéreknek — ezt pedig sokáig vezesse nemtője szív 's' észvilágánál erényvirágokkal himzett pályáján 's' későn, igen későn vonja sirba anyagok kíséretében könnyű halál. Fárnek Dávid egyházmegyei esperes.

Tisza-Vezseny, (Heves alrészében) tavaszaló 7—9ik napján egy részről ritka, más részről keblében még soha elő nem fordult eseménynek lón színhelyévé, melly egy gonosz tett kinyomozására szolgálhat vezérfonalul, mig más felől alkalmat nyújtott az említett helység egyházi 's' világi előjáróinak 's' népének tetteleg bebizonyítani: mint tisztelheti az ember saját hitét buzgóan, minden másoké felett, a' nélkül, hogy vallásossága vakbulgalommá aljasodjék. A' dolog ez: f. évi tavaszaló 7kén a' Tiszából egy holttest fogaték ki. Bár rendes szokás: azon szerencsétleneket, kik hullámsirban találtak halál, csak azon viz partjába ásní el — mellyben találtattak, természetesen isteni tisztelet — 's' legelőször a' nélkül, hogy a' szerencsétlen tetemeknek egy koporsó áldoztatnék, a' helység refor. lelkésze, Ádám Mihály azonnal ko-

lene; hanem menjünk át már saját határozatira 's vizsgáljuk meg: érvényesek e ezek? Mint már fentebb láttuk, ezen határozatok, az utólsót, tudniillik a' pecsét-adást kivéve, mindnyájan szavazati rendszabályok 's tisztán oly formalitások, melyeket a' méltós. elnök gróf, Szeless ur saját vallomása szerint is, maga megrendelhetett volna. Miért lettek tehát e' rendszabályok azért érvénytelenekké, hogy a' mélt. elnök saját jogát egy gyűléssel megosztani kegyeskedett? Hisz cui licet plus, licet etiam minus. Vagy az forgatja fel talán presbyterialis rendszerünket, hogy a' választás ideje minden gyűlekezelnél egy napra szabott? Ez mégis csak sok volna! Van e' végzésnek oka táblabíró ur, még pedig fontos oka, mert el akará' távoztatni e' kisgyűlés az oly eseteket, midőn egy bizonyos már elhunyt egyházi előljáró a' sorban bejárt ekklézsiákkal maga színe előtt szavaztatván vulgo: corteskedett. Mellyre nézve a' kisgyűlés ó hibás, melly az illy visszaéléseknek utját vágja, vagy Szeless ur, ki a' történhető corteskedések mellett harcol, azt a' közönség itéletére bizom. Hiszen pestis, döghalál, árvíz v. ellenség talán nem jön nyakunkra majus 1sőjeig és ha jönne, ez törvény mentsége lenne az elkéselt ekklézsiá: más rendes esetekben miért nem tarthatna valamely ekklézsiá a' mondott napon gyűlést? meg nem foghatom. De nem ez fáj Szeless urnak, hanem az, hogy a' szavazatszedő küldöttségbe mind világi neveztetett, 's ezért sohajt fel így: *Presbyterianum regimen ubi es?* Hic est spectabilis collega! ebben 's épen ezen végzésben is feltalálhatni. Hát mit ért táblabíró ur a' presbyterialis kormányon, azt é, hogy minden igazgatásban 's minden alkalommal ugyanannyi egyházi személynek kell jelen lenni, mint világinak, vagy megfordítva? Boldog isten! hol vegyünk 's honnan fizessünk minden ekklézsiában annyi papot, mennyi világi igazgató van. Hát a' hol egy pap sincs jelen, az már nem consistorium, az már a' presbyterialis rendszerrel merően ellenkezik? Mit monderre az anya- Debreczen, hol a' consistoriumban egy pap sem szokott jelen lenni. A' presbyterialis rendszer abban áll, hogy az anyaszentegyházat a' nép vénei, azaz a' kor és ész által megérett férfiak igazgatják. Nálunk a' világi rend az egyházi renddel soha ellentételt nem, hanem mindig egy testet képezett. 'S hogy az egyháziaknak a' főbb egyházkormányoknál (tractusoknál, superintendentiáknál) számukhoz képest aránylag még több befolyás engedtetett mint a' világiaknak, azt műveltségükből, nagyobb érdekükből, vallás iránti buzgóságukból könnyen megmagyarázhatjuk. Mi a' jelen esetet, t. i. a' tiszta világi küldöttséget illeti: részletes felvilágosítás után talán maga Sz. ur is át fogja látni, hogy ez jelenleg, szigoru logikai következetességgel, másképp nem történhetett. Ugyanis, gyakorlatban vala ezen egyházkerületnél az, hogy a' küldöttségek vegyesen, a' világi tagok a' főgondnok, az egyháziak az egyházi elnök által nevezettek ki. Szinte szokás és gyakorlat sőt kötelessége volt a' fő consistoriumnak arra felügyelni, hogy valamiképp az illy vegyes küldöttségekben olyan részt ne vegyen, ki akármiképp érdekeltetik. E' két régi szokáshoz és gyakorlathoz járult egy egészen új eset, melly még többször nem fordult elő, az tudniillik, hogy a' szabad választás minden egyházi személyre kiterjesztetvén, ez által mindenik, különbség nélkül, kijelölésbe jöhet. Illy esetek tehát nem fordulván még soha elő, szokásra épen nem lehet hivatkozni, hogy illy esetekben is vegyes küldöttségek nevezettek ki; ellenben a' régi szokás tiltá a' kisgyűlést a' küldöttségben olyanoknak is helyt engedni, kik érdekeltetve lévén, a' szabad szavazat-adásnak akármiképp gátul lehetnének. Nem úgy hagyattak tehát ki a' papok e' küldöttségből mint egyházi tagok, hanem mint érdekelt személyek. 'S ez elv oly tisztának látszik a' gyűlésben jelenlevő egyházi személyek többségének is, hogy abban mindenki egyenként megvizsgálhatja, ha talán a' küldöttség hitelességében kételkednék: valóban az egész küldöttségi kinevezést, mellyből némellyek oly nagy zajt szeretnének csinálni, igen csekély és kevés figyelmet érdemlő dolognak tekinthetjük. Mi a' pecsét-adást illeti: ezt is épen azért kelle így és nem másképp tenni, mivel kis gyűlés létére semmi lényeges változtatást nem tehetett. Nem lehet például dispensatiók ügyében valamelyik szomszéd superintendentust megkérni, mert az 1786ki királyi rendelet egyenesen parancsolja, hogy ez per *concurrentem superintendentem* történjék. A' S esperest sem lehet surrogálni, mert kisgyűlés senkit sem surrogálhat 's Snak pecsétet sem adhat. Nem vala tehát egyéb hátra, mint a' réginél maradni, 's a' superintendentia pecsétjét is a' megtörtendő választásig annak általadni, ki mint hivatalánál fogva legidősebb esperes közgyűlésekben az egyházi elnökséget már 4 év óta viszi. E' pontra nézve lehetlen fájdalommal meg nem jegyezmem azt, hogy Szeless ur személyességekre is bocsátkozott, 's két igen érdemes egyházi személyt egymással ellentétbe hozván, mindeniket érzékenyen compromittálta. Nem tudom ugyan, van e' valaki kedvelje Szeless urnak vagy nincs? de minden esetre legkedveltebb pártfogoltja is elmondhatná az illy barátságos ömledésekre az isméretes olasz közpélda beszédet: *ments meg uram a' barátoktól, ellenségimmel majd magam megvívandok.* Bizony mondhatom, akárkit híjon meg a' köz bizodalom e' tisztos főnöki hivatalra annak Szeless ur illy kifejezésével: *„hát ha a' szavazatuktól illy új elv korlátozás által megfosztatottak (?) kinyilatkoztatnák, hogy azon férfiat, ki a' superintendentusi széket illy mód-*

dal is elfoglalni elég erős lelkű lenne, törvényes fejöknek el nem ismerik“ előre tövis- koszorút készít. Igéri é táblabíró ur, hogy magához mindig következetes maradand? Hátha az illy kifejezéseket némellyek bujtogatásoknak keresztelnék? Nem, én egészen ellenkezőleg táblabíró urral ünnepelesen kinyilatkoztatom: hogy akárki legyen a' közbizodalom megválasztottja, én azt mindenestre törvényes előjárómnak elismerni 's tiszteletben tartani fő kötelességemnek ismerendem. És így tehát b. — a' — f. Pesten, apr. 10kén, 1842. Fényes Elek egyházkerületi táblabíró.

Bácsból mart 25én. (F. h. 14ik napján kezdett, 's nagyheti szerda estig tartott közgyűlésüknek folytatása) 9) a' sorozati tárgyak között előkerülvén a' megye háza 's katonaság szükségére kivettl famennyiség jegyzéke; a' kívánt ezer 's közel háromszáz ölfá Szabadkáiig vontatandó részének szállíttatása mind a' szegény adózó nép e' terhének egyenlő arányban kijuttatása végett, mind reménylendő árcsökentés kísérletéből, mind a' sürgetősb gazdasági munkák nyári időszakában rendelt, néha rendes igazsággal föl sem osztott, szállítások miatt emelt keserű panaszok megszüntetésére, nyilvános árverésre kiadatni, 's a' szállítási bér a' házi pénztárból fizettetni határozatott. 10) Nem kis figyelem támadott a' megyei írószerek 's a' pandurok ruházati költségének árjegyzéki fizetésére kirendeltetni sürgött pénzösszeg nagysága miatt; gazdálkodási szempontból nem maradhatván tovább eltakarva a' vállalkozó mesteremberek és szállítók titkos cselszövénye, melly szerint az árlejtésnél, megjelenendők lekényerezése 's megvesztegetésére nagy summákat áldozva osztanak ki oly erőtetett kötelezés mellett, hogy ezek az árlejtéstől elmaradván csődület hiányában a' vállalkozási szállításokat 's munkát drágán 's mintegy kényszerítve kezükbe játszassák; ennek elhárítása végett ezutánra bizonyos határnap hírlapokban köztudomásra juttatandó — rendeltetik ki, mellyen a' csődülők pecsét-alatti levelekben, a' rendelt határnapon választmány előtt feltörendőkkben, előterjesztvén árlejtési jegyzéküket, a' legutányosabban válialkozó nyerendi el a' megyei költségen vásárlandó írószerek 's ruhanemük kiállítását. 11) Szönyegre került a' félelmetes népinség borzasztó jeleneteinek eltávolíthatása végett előintézkedési javaslat kimunkálására nevezett választmány véleményes tudósítása, mellybeni jeles tervü rendszabályok, hála az égi gondviselésnek! nem jutván a' bácsi nép a' torontálféle éhsanyarúságra, jelenleg számosabb pontjaira nézve elmellőztettek, egyedül az uradalmak — saját jobbágyaiknak gyámi fölségelésére rendkívül történhető végszükség esetében járásbeli szolgabírák által buzdíttatni határozatottak. Van egy nagyhasznú terv indítványi emlékkönyvemben, H. M. fő pénztárnokunkról beszérendő pénz egyik részét megyei magtárak alapítására fordítani, honnát az illy mostoha esztendők szivrázó napjaiban szerencsésen segítve lenne a' többnyire pénztelen adózón, 's mindenkorra elháríttatnék az éhenhalási rettentő nyomoruság. 12) Főolvastatván Keglevich Gábor gr. ő excjának tárnoki főhivatalra magosíttatását jelentő k. intézvény, a' tisztelt országnagyhoz üdvözlő levél iratni rendeltetett. 13) Előkerült az igen isméretes körrendeleti k. intézvény, mellyben az 1791ik évi 12ik törvényczikk utasító tartalmánál fogva megyénk is minden a' törv. hozás körébe terjeszkedő határozati ujtástól ő föls. nevében eltiltatik. E' része a' k. intézvénynek, mivel Bácsmegeye mindekorrig törvényhatósági korlátin túl soha sem lépett, megyénket nem érdekelvén tudatul vétetett; azon része pedig, mellyben ő felségének a' hazai törvények szentül megtartása iránti kegy. kijelentése nyilváníttatik, kedves örömmel fogadtatván, legmélyebb tiszteleti főhajtásunk emlékeül alázatos felírás által hódolati köszönet szavaztatott. 14) Temesmegyének a' szinerszegi katonai kicsapongás tárgyában küldött érzékeny körlevele annál melegebb pártfogásra talált nálunk is, minthogy a' legközelebb Baján történt fegyveres megtámadás 's vérengzési kihágás eleven emlékezetünkben lévén, nem először valánk szerencsétlenek szomorúan tapasztalni, miként az egyesek önkényét törvénynyel korlátozó polgári társaságban a' katonaság által többnyire képzelt becsület-sértés, v. tufeszített becsvágy az ugynevezett becsület-köntös álmodott bemoeskitása miatt követtetnek el e' vérontással párosult kihágások; e' szempontból a' mult országgyűlésen mind a' két táblán keresztül jutott korlátozó czikkvázlat törvénybe ígatandása követink által szorgalmaztatni határozatott. 15) Fejér és Tolna megyének az Erdélylyel egyesülés iránti felszólalásra buzdító körlevele-szíves pártoltatásra talált. 16) Pestmegyének a' duna-balparti pest-fümei és pest-debreczeni vasutak iránti körlevele pártoltatott. 17) Szathmármegyének a' magasztalt korkérdési 12 pont ünnepeles eltemettetését jelentő gyászlevele szándólag tudatul vétetett. Többnyire közgyűlési jelentésemet két közboszankodási észrevétellel zárom be: egyik a' p. hírlap 122ik számában Z. szabadkai tudósító által Bácsmegeyét méltatlanul megrovó jelentésének: „hogy megyénkben legújabb időkhig divatoz azon rút szokás, miszerint a' megyei óriás hajdúk kitömött zsákon gyakorolják magokat az ütlegvirtuoizálásban“ nyilt czáfolata; e' nem igaz esemény hihetőleg pajkos negédességből sugatott fulébe a' tisztelt tudósítónak, figyelmeztetem innét: ne hagyja magát roszakarátú viszketegek ámitása által könnyen hivológ eltéríttetni, 's ha illy rút szokási tény megrovására föllép, a' régi 's új kor közötti időszakot ne felejtse el, különben jó nevet kockáztatja, 's meghazudtolás keserű gúnymosolyára leend kipecézve. Másikat Zombor város köréből hozom napfényre, mikint a' határőri vidékekre — tehát még a' magyar hazához kapcsolt földön-utazóknak német-úti levelek szolgáltatnak ki 1842 esztendőben! Tanácsnok urak, tisztelt honfaink! ha már a' városi tisztviseléség egy része nem tud is magyarul, a' törvény 's nemzet nevében hívom fel önöket, hogy miután a' német nyelvben is csak annyira jártasak, mint a' magyarban, legalább a' fő 's első aljegyzőnek, mint jó magyaroknak, jegyzőkönyvileg hagyják meg, hogy a' 2 aljegyzőt, kit jelenleg a' megrovatás illet, magyarul megtanítván, a' német útlevelek ezután kiadásától intsék vissza, különben a' közvélemény sujtó hangja megint trombitaszóval kiáltand fel. Sebők.

(Pótlék Biharmegye közgyűléséhez.) Gyűlésünk főtárgyaul, mikint monddam, a' nm. htanács országszerte köröztetett intézvénye a' megyei hatóság

ügyében is vala kitűzve, mellynek felolvastatása után egyik bíró törvényhozás körébe vágónak állítja a törvényszéki bírak választatását, e' véleményben azonban a RR nem osztakoztak, mert erről hallgat a k. intézvény, de ezen jog ellen, az 1613: 24 t. cikkknél fogva, nem is szólhat vala. Mihez képest örömmel 's megnyugvással fogadák a RR. ő felsnek a' törvények iránti magas hódolatát 's a' haladás ügyének adott kegyes ígérteit. Ezután a' mult decemberi gyűlés határozatának következtében 4 szolgabíró választott, mintán a' törvényszéki bírak választása kerülvén szőnyegre, főisp. helyettes elnök kijelenté, mikép ő e' választásba nem egyezhetik, ha a' RR. nem bírak közül is kivánnak választani, 's az elnökséget elhagyni kénytelen. Mi csakugyan meg is történt, mert a' RR. szilárdul maradván határozatuknál, a' választást a' helyettes eltávoztá után első alisp. elnöksége alatt felkiáltás uján megtették. A' megválasztottak közül két bíró, minthogy az illy választást törvényesnek nem tartá, lemondott. — A' nm. udv. kancellaria felkivánván a' székelyhidi lelkész ellen vegyes házassági áldás megtagadása miatt indított pert, hosszas vitázat után a' RR. azt határozták, hogy, miután előbbi felírásukban a' bevégzett pörnek végrehajtás előtti felküldetendőségét kijelentették 's ennél fogva az alperes minden jogtalanság ellen biztosítva van, a' per tovább folytattassék, de hogy a' legfelsőbb kívánatnak is eleget tegyenek, egyszerűs mind hiteles másolatban küldessék fel. Pestmegyének a' balparti vasut tárgyában felszólítása aggasztó fájdalmat gerjeszté a' RR. kebleiben, értesülvén nagynehezen meghozott törvényink veszteléséről 's általjában szomorú sorsukról, miszerint azok jobbadán írott malasztok szokván maradni, többnyire gyümölestermés előtt elszenderülnek. De ugylátszik, nekünk magyaroknak azon átok is juta osztalékul, miszerint mi minden kötelességünk 's haladási célainkat egyedül törvényhozásban de csak hozásban találjuk. Két rendű felírásban alázatosan megkértük ő felségét 's a' nm. htanácsot, hogy az 1836: 25 t. cikket sikeresíteni méltóztassék. Nem kis aggályal hallók ns Zemplény megye levelét, mellyből a' hegyaljai borok hitele fenntartása végett hozott czélszerűtlen határozatról értesülvén, fontolóra véve legjobb borainknak különben is pangó keletét 's a' legvastagabb egyedárusságra czélszást, megyénk nemcsak nem pártolá az intézkedést, sőt annak mint törvénytelennek ellenmondott 's ezt a' ns megyének megírta, a' nm. htanácsot pedig alázatosan megkérni rendelte, hogy Zemplényt ezen megyei hatóságot tulhágó rendeltől tiltsa el. Würtemberg-huszár ezred német levelére válaszoltatni az rendeltetett, hogy ezután magát az 1840: 6 cz 9ik §ához tartsa, 's hogy e' törvényre-igazítás sikertelen ne maradjon, egy úttal a' nm. htanácsot is megkértük hogy a' magyar ezredeket a' törvény megtartására utasítsa. Szatmárnak a' 12 pont tárgyában súlyosb megfontolással irt levelét sajnós szánakozással, de egyszerűs mind a' népünk fogékonyabszága gerjesztette örömmel fogadók, mert ha visszatekintünk gyűlésünk kezdetére, lehetlen kis büszkeséggel nem érezni köztünk az értelmiség 's műveltség nagyobb mértékét, mint ott van, hol a' tanácskozás markolható okokkal döntetik el. Sopronynak a' német vámszövetséghez csatlakozás 's a' bécs-trieszti vasut tárgyabani levelei véleményadás végett az országgyűlési utasításokat készítő választmányra bizattak. Szomorú részvét ihlette szánakozással hallák a' RR. az érmelléki és szalontai járások szbiráinak jelentéseit, mik szivrázó szavakkal festvén főleg az ugynevezett Rézalján uralkodó inséget, melly számos lakost élelemszerzés végett országszerte szétűzött, a' honmaradtakat pedig éhen halással fenyegeti, segedelemnyújtásra szólíták fel a' RR. És a' felszólítás nem hangzék fásult szívekhez, mert a' RR. mindent elkövetének a' nyomor enghítésére, mi hatalmokban van: bizván főleg ő fels. atyai szívében, mindeuk előtt hozzá folyamodtak a' nm. htanács utján, hogy nem kívánva a' szükség személyenkinti elősorozását 's nem tekintve adósságunkat, mellyel a' kincstárnak szinte illy szomorú inség enyhítéseért tartozunk, megfogytokozott hű alattvalóin, kik boldogabb időben az állodalom minden terheit készséggel viselik, szánakozni 's bőkezű hatalmánál fogva kegy. segíteni méltóztassék. Kötelességül tevék a' szbiráknak megyeszerte buzgó 's fáradhatlan adakozásgyűjtést 's közbenjárást a' földesuraknál, miszerint őket jobbágyaik részint ingyen, részint kereseti alkalmak nyújtása, részint előlegezések általi segítségére serkentsék, a' szükölködő családokat pedig összeírván, apostolkodásuk eredményéről az első alispánt időszakonkint tudósítsák. Szükségesnek látták a' RR. még egy középponti választmányt, melly a' szbirákkal egyetértőleg a' begyűlt adakozások kiosztatásáról gondoskodjék, 's egyszerűs mind a' házi pénztár számára Sezer pftot kölcsönvehessen. Az emberbaráti keresztyén intézkedés máris kezd gyümölcsöt teremni, mert akadtak polgártársak, kik nem késnek tehetségeik szerint élni az alkalmal, mellyben a' nehezen foganszó 's kivált a' megyék iránt elfásult népbizodalmat meggyökeresíthetik. Mert valljuk meg őszintén: mi bizodalommal legyen a' nyomorult nép azok iránt, kiktől csak adóbehajtás, munkáltatás 's ütlegekben részesül? Ezen jótékony emberbarátok közül főleg megyés püspökünk bőkezűsége kiemelendő. Az isten különféle sorssal látogatja meg az embereket 's bármi sanyaruknak látszassanak is utai, mindenből üdvöt 's okulást eredményeztet. A' mult év silánysága, lehetlen, hogy megyéinket magtárak állítására ne serkentsé. — Földnépünket a' több megyében is tapasztalt szükségén kívül még a' vöröshimlő is pusztítja, minek okát megrögzött előítéletekben 's az elővigyázatok iránt hanyagságban találjuk. De még e' szerencsét enség sem elég, ide járul még a' belényesi járásban harapozó rüh, mellynek gútlásaul a' nm. htanács rendelte, miszerint gyógyszereket ingyen csak a' legszegényebb adózók kaphatnak, e' kört illetőleg minden adózóra kiterjesztetett, mert a' szükölködők készebbek elveszni, mint gyógyszerre költeni. E' sorokban előadott silylés még egy szomorú kövelkezményt vona maga után, börtöninkbe ugyanis m. é. dec. 10étől mart. 5éig 259 rab kísértetett, mi normalis állapotban borzasztó erkölcselenségre mutatna; mult törvényszéken 160 rab ítéltetett el, 's most mégis 242 vár ítéltre. Oltomány helység 1840: 7 t. cz. szerint megváltá magát, mi első örökmegváltási eset megyénkben. T.

(Gőzhajótársasági közgyűlés. Vége.) — Jelentés. Az utóbbi közgyűlésen hozott határozat következtében, a' beadott szavazati jegyek többsége által: Ben-

venuti, Colloredo gr., Fries gr., Huszár udv. tanácsos, Mayer János, Pereira L. b., Popp, Redlb., Robert Lajos, Sciller dr., Voigt és Szechenyi István gr. urak önök választmányai tagjaivá választattak; kik közül azonban Mayer ur, számos foglalatossági miatt kilépett, Szechenyi gr. pedig, távolléte következtében, gyűléseinkben nem vehettek részt. Popp és Voigt urak jelöltettek ki azon czélra, hogy az igazgatóság gyűlésin jelen legyenek, 's mivel Benvenuti ur, kit egyhangulag elnökünké választottunk ez évre, nem teljesíthet e' hivatalt, tehát nekem volt szerencsém gyűléseinken az elnökséget viselnem. Társaim nevében jelenleg, az érintett társasági határozat által reánk szabott kötelességet teljesítve, fölolvason évenkénti jelentésünket. Miután alakultnak nyilatkozék a' választmány, mindenek előtt a' rendkívüli közgyűlés által helybenhagyott azon határozat, melly szerint „annyi dunai gőzös építtessék, mennyit az idő mindenkori szüksége parancsoland.“ igénylő munkásságunkat, mivel szinte az utóbbi közgyűlésen az is határozatott, miszerint „a' választmány fölhatalmazatik, a' már elhatározottat hajószaporítást az igazgatósággal tanácskozás alá venni, azt létesíteni 's az erre szükséges pénzerő megszerzésére czélszerű intézkedést tenni, és azt egyszerűs mind foganatosítani.“ E' határozatok következtében mult évi június elején az igazgatóság részletes tervet terjesztett előnkbe, mellyhez tökéletes megegyezést adá a' választmány; az egyszerűs mind bekövetkezett nyomozott pénzvisszonyok mindazáltal tanácsosnak mutaták, hogy kivitelével kissé késkedjünk. Annál inkább kelle azonban siatúnk, a' lassankint visszatérő kedvezőbb helyzet pillanatában, az eddig késlelteteket helyreállítani, és illő rendszabályokhoz folyamodni, hogy a' vállalatunk kedvező sikerére szükséges intézkedést foganatosíthassuk. Ez iránti tanácskozásink eredménye a' ma önök elibe terjesztett indítvány, mellynek fölvilágosításához csak néhány megjegyzéssel bátorkodunk még járulni. Mindenek előtt két dolgot szükség itt megkülönböztetni: 1) A' hajószaporítás tervét általányosan és 2) a' szokott módot az erre szükséges pénz megszerzésére. Mi a' tervet általányosan illeti, ez nem egyéb, mint ismétlése és létesítése az Önök által már két közgyűlésen hozott határozatnak, azon egy különbséggel, hogy e' határozatlan kifejezésnek: „annyi dunai gőzös építtessék, mennyit az idő mindenkori szüksége parancsoland.“ kiszabott alakkal 's egyszerűs mind határral láttatik el. — Ez által nem történik egyéb annál, mit a' társaság, keletkezése első ideje óta, mindig tett, midőn ugyanis eszközeit, a' növekedő szükség szerint évről évre több százezer forinttal szaporította. Az egyetlen különbség abban áll itt, hogy a' legközelebbi négy év alatt meghatározott és ismét terv szerint haladt a' társaság, míg az előtt ugyszólván csak pászttáson és apró részeken eszközöltettek a' javítások. — Ez iránt véleménykülönbségre hihetőleg nem is gondolhatni. — A' második pont iránt ellenben, tudniillik azon módra nézve, hogy a' folyamhajóink szaporítására szükséges pénzt mikép fogjuk előállítani, csakugyan létezhetnek eltérő nézetek, és önök választmányai igen jól ismeri azon megjegyzéseket, mellyek ellene tettek. Ez ellenvetések három pontot tárgyznak, tudniillik: a' választott kölcsönvet módját, — az összeg melegségét, — és az időpontot. Mi a' módot illeti, e' kérdés igen egyszerű, mert jelenleg más valósítható mód nem létezik. Azon határozat azonban, miszerint a' kötelezvényeket al pari részvényekké lehessen változtatni, azt teszi lehetővé, hogy kevés év alatt ez adósság nagyobb része eltűnik, és új részvényesek által még szilárdabb alapra emelkedik vállalatunk. Az összeg melegségét illetőleg, a' most kívánt összeget a' már megrendelt 's még rögtön megrendelendő hajók költségeinek fődízhetése föltétezi, mi iránt az igazgatóság bizonyosan teljes készséggel adand önöknek legpontosb fölvilágításokat. Végre az időpontra nézve többen azon véleményt fejezték ki, hogy jobb lenne talán, job' föltételek kieszközölhetése végett, kedvezőbb időre várakozni. — Erre azt kell válaszolnunk, miszerint a' társaság már 1840ben győződött meg a' folyamhajók tetemes szaporításának szükségéről, mellynek végrehajtását el is határozta; 's hogy azóta másfél év telt már el, melly idő alatt munkásságunknak egyetlen hajóval szaporítása is dusan fizette volna vissza mindazon áldozatot, a' miket talán e' czélra hoznunk kellett volna, 's hogy annál fogva szembevetni haszna parancsolja a' társaságnak, miszerint legalább ezuttal ne vesztessük el már többé a' drága időt. Ezen okok, valamint annak meggondolása, hogy hajóink szaporítása legjobb vonalainkon igen tetemesül szaporítandja jövedelmeinket, míg az általános költségek majd csak ugyanazok maradnak, mellynél fogva ez intézkedés által legkönnyebben 's legbiztosabban hozhatni jobb viszonyzatot vállalatunk jövedelmei és kiadásai közé; 's hogy dunai hajóink czélszerű 's gyors szaporítása számos bajt mellőzend el, mik ellen most a' közönség panaszkodik; 's hogy ez uton legbiztosabban előzhetni meg minden vetékedést, mind ezen okok arra bírak önök választmányát, hogy a' kérdéses tervhez megegyezésével járuljon, 's ezzel azon meggyőződését fejezze ki, miszerint e' rendszabály koránsem esőkkentendi a' vállalat hitelét, sőt inkább újabb emelkedésre szolgálhat alkalmul. —

Sz á k o n mart. A' fejerkomáromi evang. esperesi kerületben két egyház van, melly nem magyar ajkuakat tart 's táplál lelkipényrel keblében. Pusztavám: hol 575 merő német; Oroslány: hol 1500 egyese egyig tót nyelvű hívek léteznek. Mindenkiben a' superintendenzia 's esperesség részről különös rendszabályok, intézetek tételnek, buzdítók és serkentők bennök a' hazai nyelvünk kellemes móddal megkedveltetését 's tanulását. Sikerül is halkan előrehaladása néhez munkájoknak. Élő bizonyossága ennek derék hazánkfia nagybaráti Huszár Ferencz nemes Komárom megye tatai járásbeli főszolgabírája, ki 1841. mart. 22kén oroslányi egyházunkban tartott iskolai közvizsgálaton megjelenvén, Zatkalik János és Szemán Márton iskolatanítóinknak gyermekek körüli hű fáradozásikat 15 fttal, a' tanulógyermeknek pedig a' hazai nyelvben 's keresztyén tudományban előmentüket ugyan 15 fttal jutalmazni kegyes lön. Az iskolai jegyzőkönyvbe pedig saját kezével ezen fönmaradandó emlékiratot jegyezte: „1841. évi mart. 15kén tartott próbatételre a' helybeli t. lelkész urtól szivesen meghivatván és azon örömmel megjelenvén, kimondhatatlan örömemre szólált, hogy a' tanuló ifjuság kivált édes nemzeti nyelvünkben és a' keresztyén tudományban olly szép 's nem is reményelt előmenetelt tett. Dicsőség azon előjáráságnak, melly a' hazai forró ohajtásnak kivált illy tót helységben olly dicsőségesen eleget tesz. Nagybaráti Huszár Ferencz m. k. járásbeli főszbiró.“ — Hitem sorsosi 's protestáns feleim! E' honi — ki évei fejlődése óta minden jóban, magasztosban illy nagy szerűleg működik, katolikus. — Adjon az ég sok illy fiat a' hazának 's ebben élő minden hitvallásu testvéreknek — ezt pedig sokáig vezesse nemtője szív 's ész világánál erényvirágokkal himzett pályáján 's későn, igen későn vonja sirba anyagok kíséretében könnyű halál. Fárnek Dávid egyházmegyei esperes.

Tisza-Vezseny, (Heves alrészében) tavaszelő 7—9ik napján egy részről ritka, más részről keblében még soha elő nem fordolt eseménynek lön színhelyévé, melly egy gonosz tett kinyomozására szolgálhat vezérfonalul, míg más felől alkalmat nyújtott az említett helység egyházi 's világi előjáróinak 's népének tetteleg bebizonyítani: mint tisztelheti az ember saját hitét buzgóan, minden másoké felett, a' nélkül, hogy vallásossága vakbulgalommá aljasodjék. A' dolog ez: f. évi tavaszelő 7kén a' Tiszából egy holttest fogaték ki. Bár rendes szokás: azon szerencsétleneket, kik hullámsirban találtak halált, csak azon viz partjába ásní el — mellyben találtattak, természetesen isteni tisztélet — 's legtöbbször a' nélkül, hogy a' szerencsétlen tetemeknek egy koporsó áldoztatnék, a' helység refor. lelkésze, Ádám Mihály azonnal ko-

porsóba tételé azt, mialatt a helység bírja, számára a ref. temetőben, más vallásuaknak temetőjük nem lévén itt, ásatott sirt. Bár alapos okuk volt hinni, hogy a holttest, a mult év tételő havának 22kén, a vásárról visszatérő 's útítársaitól egy mézeskalácsostól és saját inasától, e helységben állítólag elmaradt, 's egy csolnakban talált fe'ső ruhák után, — miket a megnevezendők fia atyjáéinak lenni bizonyított — az öngyilkosság gyanúja-terhelte czeglédi szabó mesteré. Az öngyilkosság gyanúja azonban nem lehetett erős, az ismételten szerencsétlen iránti, emberszeretet- szülte részvétet az említett eljárásokban megsemmisíteni, sőt a nélkül, hogy csak egynek is eszébe jutna, hogy a holt lehetett idegen vallású is, rendelést tőnek annak lehető legtisztesebb eltakarítására. A szabó családja tudósították 's a két fiával 's pedig, minthogy lakhelyükben azonnal kocsit nem kaptak, utjoknak jó darab részén gyalog elősiető mély bánatú özvegy, csakugyan férjére Birner Antal rom. katolikusra ismert a holtban, kinek teste még — mi pedig vízben a halak 's rákok miatt ritkaság, — teljes épségében volt. A holttest sebészileg megvizsgáltván, a nyak 's torkon látható fojtogatási jelek elenyésztették az öngyilkosság gyanúját, az erőszakos halál bizonyosságát állítván elő; minek hiédelmét azon körülmény is erősíté, hogy a megholtnak jó vásárja lévén, mert árú mind elkelték és semmit nem vásárolt, summás pénzzel kell vala visszatérnie, mi azonban ruháiban nem vala meg. Annak megtudása, hogy a meghalt kath. volt, csak magasbra szítá az eddig kifejtett részvét lángját. A lelkész megkínálá az özvegyet a' czibakházi kath. lelkésznek — kinek hívei közé tartoznak az olykor ezen helységbe vetődő kath. eselédek — áthozatalával, hogy, ha t. i. az özvegy kíváná, az eltakarítás kath. szertartással menjen véghez, egy-szersmind, ha ezt nem akarná 's benne megnyugodnék, ajánlkozik, azt vallása szertartásaival véghez vinni. Az özvegy az utólsót kérte, azon hozzá-tétellel, hogy a' sír fölébe, a' kath. vallás szelleméhez képest, kereszt té- tessék, azonban aggodalmát fejezé ki: ha találkozik é ember, ki rá adandja magát, férjét kivinni 's kisérni? Egyetlen szó ellenvetése nélkül ajánlták meg a' kívánság, azon szembe is alig tűnhető módosítással, hogy a' kereszt ne a' koporsó előtt vitessék a' temetőbe, hanem azt már a' sírnál várja. És a' 72 éves agastyán tetemei, a' szó teljes értelmében veszélyes hullámok alatt 14 héti időzés után f. évi tavaszelő 9én, az egész falu kíséretében, — a' lakosok vetélkedve váltván föl egymást a' koporsó vitelében — a' ref. temetőben örök nyugalomra jutottak, a' nélkül, hogy az egész 's pedig igazán buzgó ref. helységben csak egyetlen nem helyeslő szózat emelkedék, az itt soha nem történt 's némelyek előtt vallásban ütközőnek látszó szertartás ellen; a' nélkül, hogy a' temetést végzett egyházi személyek, tettök szépsé- gét, csak egyetlen fillérenyi jutalom elvételével meghomályosították volna!! Illy türelem, olly helyen kivált, hol egyetlen úr sem lakik, a' felvilágosodás közvet- len szülöttje Hogy Vezseny, — mellyben úr nem lakik — fölvilágosodott, becsületes 's emberszerető lakosokkal dicsekedik, annak egyik hatalmas e- meltyűje az atyailag gondoskodó földes-uraságnak az iskola iránti jelentélyes bőkezűsége; de azt sem tagadhatni: tetemesen elősegíti ezt a' hív egyházi előjárók buzgalma 's követésre méltó példája. Legyen övék a' dicséret és di- csőség! Jelen történetet kötelességemnek tartottam közölni, részint nem min- dennapisága miatt, részint mert: a' vallási türelemnek e' szép példáját azon Hevesmegye alsó osztályának fiai adák, mellynek fejei a' mult tisztujtáson a' türelmetlenség legvisszariasztóbb képét adák. B—m—i.

Zólyombul. Sz. kir. Breznóbánya város meggyőződve arról, miszerint a' polgári jólétet leginkább *kereskedés*, ezt pedig jó 's biztos utak 's az áruk mennél olesőbb 's gyorsabb szállítása mozdítja elő, néhány év óta Szepes, Liptó, Kis-Hont 's Gömör felé vezető útjait részint megjavíttatni, részint ujonnan építtetni kezdte. Különösen említést érdemel azon új út, mellyet a' nagy's meredek Zólyomhegyét Liptótól elválasztó, Csertova-Szvadba [ördög-lakodalom] nevű hegyen át épített. Ha ezelőtt valaki e' hegyen át Boczabánya, Maluzsina, Hradok 's általjánban Liptóba akart menni, nemesak előfogatrol kellett gondoskod- nia; hanem az utnak nagyobb részét gyalog tenni kénytelen volt. Azelőtt alig birt 4 ló üres szekeret, terhet pedig csak nagynehezen 3 óra alatt a' hegy te- tejére vonni, mit most — mivel az emelkedés 2 — 5'' — 2 ló könnyen fél óra alatt megtesz. Ezen út tervét, valamint a' Sturecz hegyen átvivőét is, Mihál- kö György megyei mérnök készíté. Ha a' csertova-szvadbai út elkészülend 's ns Liptó megye Rdei ígéretekhez képest Maluzsinától a' hegy tetejére vezető utat is megcsináltatandják, nemesak Zólyom, hanem Liptó megye is, és különösen en- nek felső része igen sokat nyerend ez által; mert Hradok 's Maluzsina környé- ke ezen sokkal rövidebb 's alkalmasb uton igen könnyen hozhatja majd szükséges eleségét Besztercebánya, Rimaszombat vagy Miskolcra. A' rhoniczi, ja- szenai 's a' t. vashámorok pedig, ugy a' készülöben levő pléh- és sodrony- gyár is, nem lesznek többé kénytelenek készítenyieiket nagy költséggel Brez- nobánya 's Rózenberg felé ügyviselőségeikhez Lengyelországba szállítani; hanem azokat a' csertova-szvadbai uton fél nap alatt Hradekre, onnan pedig a' Vágon tova szállithatandják. Közli Wagner.

Amerika.

Washington, febr. 21kén. Webster statutikár előterjeszté a' senatus elibe a' Londonba küldendő sürgönyt, mellyben Everett londonbani követnek meghagyatik, hogy a' Creole hajóruól kiszabadított rabszolgákért Angliátul kármentesítést kérjen. Mindazonáltal ugy látszik, az egész irat nem egyéb, mint ovás Aberdeen lord felsőházi nyilatkozata ellen, minél fogva nem remélik, hogy Ashburton lord az ügyet kiegyenlíthetné. — Délamerikából a' buenos-ayresi lapok, dec. 23áig terjedők, új ütközetről tudósítanak Buenos-Ayres és Monte- video közt, mellyben Brown tengernagy a' montevideoiaktól egy 14 álgys 103 emberrel erősített brigget elfoglalt.

Négy főstatus: Massachussets, New-York, Pennsylvania és Ohio, el- lene nyilatkozott a' statusadósság el nem ismerését indítványzó javaslatnak. Ez azonban nem nagy újság, mert ezen statusoktól egyebet várni sem leheté ki- fejlett értelmi 's erkölcsi jellemőknél fogva, melly olly hatalmat gyakorol a' töb-

bi statusra, hogy e' nyilatkozatot már a' congressus határozatának tekinthetni. Washingtonban a' mostani gyűlés alatt három tagja halt meg a' congressusnak: Dixon Rhode-Islandból 's Morrow Ohioból való tanácsnokok és Williams Lajos, a' képviselőház atyja, azaz legidősb tagja. Mind a' három whig volt. Clay, az ellenzékipárt híres vezére, a' senatusból april 1jén kilépende.

Portugália.

Madridi hír szerint Lissabonban a' királyné mart. 16án reggeli 7 1/2 óra- kor egészséges fiut szült; 9 óraker a' sz. György-palota 's a' Tajón horgony- zó hadihajók álgyuji hirdeté az örömhirt a' fővárosban. A' római szent atya a' királyné kérelmére elvállalá a' keresztatyaságot, 's a' keresztiségi szertar- tásnál követe fogja őt képviselni. Az utolsó zendülés hőseinek végre megadá a' királyné a' kívánt kitüntetések, a' carta visszaállítása körül szerzett ér- demeikért Santa Maria báró grófi, Marcelino Maximo de Arevedo y Mello pedig vicomte czimet kapott. Costa Cabral politikai okosságból mitsem követel.

Spanyolország.

(Don Francisco infans mégis Madridba fog menni.) A' párizsi lapok na- gyobb része bizonyosnak hirdeté, miszerint d. Francisco infans komolyan meghasonlott Esparteroval, mivel ez utóbbi kitiltotta őt Madridból; legujabban mindazáltal a' félhivatalos „Patriota“ jelenti, mikép az infans eddig minden kényszerítés nélkül élt családjával Burgosban, 's legkivánatosb viszonyban áll a' kormányzóval, 's rövid idő mulva elhagyván Burgost, Madridba és onnan Aranjuezbe utazik, hol huzamosb ideig fog tartózkodni, mig végre Se- villát választandja állandó lakhelyül, hol másodszüllött fia tengerészeti szol- gálatba lépend; mivel a' spanyol kir. család sem akarja már ezentul keleties henyé- ségben neveltetni gyermekeit. —

Anglia.

(Peel indítványának ellenzése hülni kezd. A' francia követ újabb uta- sításai a' hajómozgási kérdésben. Elegy.) London, mart. 30kán: „A' lapok legujabb számai higgadtabb hangon kezdik már rostálgatni Peel indítványát a' jövedelemadó tárgyában. Még a' M. Chronicle is egyetért annyiban a' Times- szal, hogy a' hiányfödözésre ezuttal csakugyan egyenes adózás kívánatik. Peel indítványát mindazáltal ugy kívánja módosíttatni, hogy nem a' jövede- lem, hanem a' birtok vettessék adó alá. E' rendszerrel az egész kereske- dési aristokrátiát pártjára hódítandja az ellenzés, melly nélkül a' földbirtoko- sak ellenében egy indítványt sem vihat ki. Az angol kereskedés mostani pangása igen hatályos okokat szolgáltat e' vélemény ótalmazására az ellenzés kezeibe, mit ez bizonyosan szükséges ügyességgel tudand hasznára fordítani. Egyébiránt az új vámjegyzék kidolgozását Gladstonera bizá Peel, ki annyi hibát követelt el benne; hogy a' ministeri indítvány e' tekintetből is nagy akadályokra ta- lálánd a' parlamentben. — A' hajómozgási ügyben valahára tudatá már vég- határozatát a' francia kormány, melly szerint semmi esetre nem fogja az ér- deklét szerződést aláírásával megerősíteni, ha igényelt módosításai továbbra is megtagadtatnak, mellyek két főbb pontja abból áll, hogy a' motoztatás bi- zonyos számú földrészekre korlátoztassék, 's a' czirkáló hajók száma az in- dítványozottnál csekélyebbre határozottassék. A' többi változtatás mind olly lé- nyegtelen, hogy elháríttatása komoly akadályokra nem igen fog találhatni. — Szýriai hírek szerint ott igen hatalmas ármányok és fondorkodások van- nak mozgásban, 's minden oda látszik mutatni, miszerint moszka kezek za- varják a' vizet, miknek szabad utat nyitott Ponsonby középdiszkedése, mellyel a' török függetlenségi kérdést kezelte. E' hiba ismét olly nagy befolyást nyit- tand a' czári politikának keleten, hogy az az egész angol kereskedésre legkárosb hatást fog gyakorolhatni.“ —

Franciaország.

(Golbery országgyűlési lapjának ügye. Elegy.) Paris, april 1sőjén. „Golbery folyvást mozgatja országgyűlési vagyis követkamrai lapjának tervét legujabban azon indítvánnyal állott elő, miszerint minden gyűlés teljes le- írását Franciaország minden 37ezer községeivel közöletni kívánja, melly hiv- lapot a' lapszerkesztők díjlefizetés mellett saját lapjaikhoz csatolhatják. A' Con- stitutionnel tréfásan jegyzi meg e' tervezetetre, miszerint elfogadtatása esetén min- den falusi bírónak olvasó-szobát kellene nyitni, hogy a' földművelők az országos dolgokat illő kényelemmel testökké 's vérökké változtathassák, 's a' mezei mun- kát helyettök addig majd v. a' rendes katonaság teljesíthetné, vagy pedig vala- mi helota féle népaljt kellene alkotni e' végre — Idősb Lascazes gr. egész- sége annyira megjavult Franciaország déli részeiben, hogy mart. 30kán má- ismét megjelenhetett a' követkamrában. — Persil, a' pénzüverintézet mostan igazgatója annyira elhagyá magát a' nagyravágyás ördögétől ragadtatni, hogy saját becses személyére emlékpénzt veretett, mellynek átmérője majd fél láb- nyira terjed, 's még XIVdik Lajos híres emlékpénzt is meghaladja. E' nagy emlékpénz egyik lapján Persil képe látható fényes páírlötzetben, a' mási- kon pedig czimeinek hosszú sora és születési éve 's napja foglalatik. „Ol- XIV. Lajos, sohajt erre a' Charivari, rejtse el ns arcodat és ns parókát, mer- most olly hatalmas vetélytásra akadtál, ki ugyancsak derekasan legyőzt nagyságodat ez emlékpénzen! Persil ur orra tehát bronzba, vagy ezüstbe- sőt talán épen aranyba öntetik, 's néhány század mulva bámolni fog- ják majd ez emlékpénzt utódink, mert egyik sem fogja tudni, hogy ugya- kicsoda volt tulajdonképen ezen Persil? Egyik valami nagyhirű hadvezér- nek tartandja őt, a' másik isten tudja, milly halhatlan művésznek; de az i- gazat bizonyosan egyik sem fogja kitalálni.“ — Salvandy ismét visszautazá Madridba, mivel a' nagy hatalmak olly komolyan tanácskoznak férjválasztás- ról Izabella spanyol királyné számára, hogy Franciaország sem akarja má- képviselő nélkül hagyni Madridot. — A' francia papság konokul folytatja harcz- járását a' bölcsészet ellen, nem gondolván meg, hogy szellemi hatalmána- szükségképen csökkenni kell, mihelyt a' világi ügyekbe bocsátkozik. — A' Natio- nal mult évi septembri vétségeért Delaroché ügyvivő személyében egy é- fogságra 's 4 ezer frankra íteltetett. — Lamoricière tábornok olly ügyese- folytatja a' háborut Algirban, hogy a' hadiköltségeket zsákmányozásból maj- egészen fődözi.“ —

...nak tekinthetni.
...congressusnak:
Williams Lajos,
...hig volt. Clay,
...de.

...reggeli 7 1/2 óra-
...Tajón horgony-
...római szent atya
...esztársági szertar-
...végre megadá
...írul szerzett ér-
...do y Mello pedig
...em követel.

...árzsi lapok na-
...nfans komolyan
...ból; legújabb
...s eddig minden
...osb viszonyban
...t, Madridba és
...i, míg végre Se-
...engerészeti szol-
...al keleties henyé-

...övet újabb uta-
...kán: „A' lapok
...el indítványát a'
...yiban a' Times-
...ózás kívánatik.
...nem a' jövede-
...egész kereske-
...l a' földbirtoko-
...mostani pangása
...zés kezeibe, mit
...itani. Egyébiránt
...yi hibát követett
...akadályokra ta-
...tudatá már vég-
...nem fogja az ér-
...osításai továbbra
...a' motoztatás bi-
...jók száma az in-
...ás mind olly lé-
...fog található.
...dorkodások van-
...oszka kezek za-
...skedése, mellyel
...y befolyást nyi-
...kedésre legkárosb

(Folytonos villongás a' vallás és bölcsészet közt. Az afrikai hadsereg 86 ezer emberre határozott.) Az „Univers religieux még sem hagy föl meg-támadásával a' bölcsészet ellen. Legközelebb 9 hasábnyi levelet intézett a' nyilvános oktatás miniszteréhez, mellyben 17 nyilvános egyetemi tanítót és íróit istentelen erkölcsrontóknak bélyegez. E' vádlottak közül legismerteb-
bek: Damiron, Ampère, Simon, Michelet, Lherminier, Philarete, Chasles és Nisard. Vádjait többnyire igen furcsa okokkal támogatja a' nevezett lap; így például Nisard ellen csak azt hozza föl, miszerint egykor mondá, hogy középkorban a' nemesi lak sas, az apátság pedig galamb volt; gyakran mind-azáltal mindketten egyesültek a' faluk megkoppasztása végett. Simon elleni vádja abban áll, hogy egykor Bonald urala a' házassági elválasztásról vitatkozott. Az Uni-vers kiadói e' vádakat mint családatyák irták alá, kik az ifjuság érdekében kívánni kénytelenek, hogy olly veszélyes emberek ezentul nyilvános okta-tásra többé ne alkalmaztassanak. Az oktatásminiszter e' vádlevelre csak azzal felelt, hogy Jouffroy halála következtében a' vádlott Damiront bölcsészet nyil-ványos tanítójává nevezte ki. — A' legközelebbi kamraülésekben leginkább az algiri ügy foglalandja el a' közfigyelmet, 's az ellenzék alkalmasint egész ereje kitüntetésre fogja ez alkalmat használni. Soult tábornagy a' választmá-nyi ülésben oda nyilatkozott, miszerint ezentul is Bugeaud rendszerre értel-mében kell az afrikai háborút folytatni, 's Maskara, Mostaganem, Sersel, Miliana, Medea, Bona, Setif és Constantine városokat minden esetre elfog-lalva tartani, a' hadsereget pedig csak Abdelkader tökéletes elmellőztetése után 50 ezer főnyire csökkenteni, míg jelenleg 86 ezer emberre szükség azt szaporítani. A' választmány tökéletesen megegyezik e' seregszaporításban, és csupán abban nem ért egyet a' tábornaggyal, hogy Algirt örökre meg-kell tartani, mert ezen agyrémet igen költségesnek itéli. —

Schweiz.

(Alkotmányterv.) Bern, mart. 23án. A' genfi alkotmányterv 45 ülésben már elkészült. Benne a' népfel-sőség 's képviseleti rendszer alapittatik. A' vá-ros 4, a' kanton egyéb részei pedig 6 választó kerületre osztatnak, minden 333 lakosnak egy képviselője van a' nagy tanácsban; a' nagytanácsnokok, miként Bernben, 6 esztendőre választatnak, de 2 évenként egy harmadban megújulnak; a' statutanács 13, szinte hat évre választott tagból áll, ezek-nek a' nagy tanácsban nincs eldöntő hanem csak javasolt szavuk. Genfnek kü-lön tanácsa van. A' prot. egyházat a' lelkészek egyesülete 's consistorium kormányozza, a' r. kath. pedig a' párisi békekötéshez ragaszkodik. Schwyz kanton is alkotmányvizsgálatot határozott. — A' porosz király Humboldt Sándor indítványára Agassiz professornak Genfben a' havasok (Gletscher) körüli vizs-gálati megjutalmazásul, 3000 franknyi évdíjt kegyeskedék rendelni.

Egyiptus.

(Szabad kereskedés. Angolok a' vöröstengeren. Elegy.) Alexandria, mart. 16án. Mehemed Ali kénytelen volt végre az angol 's ausztriai ügyviselők sarkaló zaklatásának engedni 's a' kereskedési egyedárusságot, kivevén a' pamu-tot, eltörlesztetnek 's a' fölemelt bevitelvmot felfüggesztetnek nyilvánítani. — A' mindenütt fürkésző angoloknak sikerült legközelebb azon előítéletet megczá-

folni, miszerint eddigelé a' vöröstenger Indiából Suezig vitorlázzhatlannak tartá-ték. Ezen utat már régen fölfedezhették volna, ha az indiai nagy hajókat, mely-lyek évenkiut Dzseddába zarándokolnak, szemmel tartják vala, mert Dzsed-dától Suezig a' tenger semmivel sem veszélyesb, mint Mokka-tól Dzseddáig, ha t. i. beljebb bocsátkozván a' part közelébeni szirteket kikerülik. Miután az angol hajók ezen utat szerencsésen megkísérték, egy kereskedőtársaság nagy rak-tárok építtetéséhez fogott Suez, Kairo, Atfé 's Alexandriában, mi által az an-gol kereskedés itt erős horgonyt vetend 's a' többi nemzetekét egészen megsem-mítendi. A' legközelebbi angol gőzös hihetőleg hirt hozand Mokka ostromoltatásáru-l, mert az angolok elhatározták Hussein serif rakoncátlanokását megbabolázni. Az alkirály fiai meghasonlottak egymás közt: Ibrahim nem türi Szaid halalmának növekvését 's Abbasznak a' kormányban olly állását, mit ő tehetségénél fog-vást meg nem érdemel. Ibrahim atyját sem szereti, 's hogy vele ne találkozzék, Kairóból a' Deltába távozott, amoda ismét viszsztatérendő, ha Mehmed Ali azt elhagyá. —

Görögország.

A' görög szemléző, francia 's görög nyelven Athenében megjelenő hir-lap, hosszas és erőteljesen értekezik az athenei egyetemről, annak az egész görög keresztyénségrei fontosságát méltán emelvén ki. Minden oldalról esődül be a' tanulni vágyó ifjuság: némelyek Triesztből, hol a' német, tiszta erköl-csü nevelést már megizlelék, mások Trapezuntból, még bepólyázottan a' nizam-öltönybe, az iskolának minden fogalma nélkül, mások ismét Oláhország, E-gyiptus, Szmyrna, jóniai szigetekről, szóval: mindünnen, hol görögök van-nak. Bukarestben egy politikai lap görög nyelven jelenend meg, mert Ghika Sándor hoszpodár a' görög irodalmat nagyon pártolja: sőt a' görög egyetem 's régiségi társaság számára az adakozásgyűjtést megengedte tartományában. Spar-ta város, melly 1836ban, hogy a' hajdaninak szelleme föléledjen, újból ala-pittaték, már 130 családot számlál, 's néhány nagyobb szerű épületet 's egy selyemgyárt. Mondják a' város sebesen gyarapulna, ha a' regényes helyen a' tervezett királyi nyárilak felépülne. Tourt őrnagy, egy francia philhellen, a' király pártfogása alatt a' görög földön elesett philhellenek számára Naupliában emléket szándékozik emelni.

Gabonaur váltó garasban, Pesten pesti, egybeült pozs. mérőt értve.

			Tisztaltáza.	Köszerecs.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Kukoricza
Pest	april	12	20-250	166-170	140-116	102-114	75-84	138-146
Komárom	„	2	135-148	113-124	90-102	80-84	53-56	—
Szeged	„	2	120-125	—	115	—	70-60	65-80
Pécs	mart.	26	140-144	120-125	95-100	—	84-50	5-95
Baja	april	2	120-133	103-112	—	101	70-15	47-87
Mosony	mart.	31	148-177	105-122	95-102	76-82	50-56	96-104
Miskolcz	mart.	9	150-165	115-130	100-110	80-84	40-45	100-104
Uj Beese	„	18	120-140	—	—	—	60-65	50-55

Pénzkelet: Bécsben april. 9kén: 5 petes statuskötelezvény: 107⁹/₁₆
4 petes: 199³/₄; 1839ki 250 ftos kölesön: 275³/₈; szintazon évi 50 fntos: 55¹/₂
bécsvárosi 2¹/₂ petes bankkötel. 65¹/₈; 2 petes: 53³/₄ bankrészvény: —

Dunavizállás: april. 12kén reg. 8 órakor: 9' 10" 3" az 0 felett.

É R T E S I T Ó.

Haszonbérletek.

1) A' nm. m. kir. udv. kamara k. rendeletéből ezen-nel közhírré tétetik: hogy Mármaros vgyében a' huszti kir. koronai kamarai uradalomhoz tartozó haszonvételek árultatása folyó esztendei november 15ő napjától kezdve három egymásután következő évre, ugyan folyó évi május hónap 31dik napján Huszton az urodalmi kancellariában tartandó árve-rés utján a' többet ígérőknek fognak kiadni u m:

a) Huszti városban.

- 1) A' piacon fekvő nagy vendégfogadó hozzá tartozó commoditásokkal, tancsteremmel, vendégszo-bákkal, koresmáltatással és a' bérlő kívánságára az ottani vasárus bolttal együtt.
- 2) A' serfőző-utczában levő koresma szabad koresmáltatási joggal.
- 3) Az izai utczában fekvő csapszék szabad kores-máltatással.
- 4) A' szabad koresmáltatási jog Koczegh nevű kuriában ház nélkül.
- 5) A' szabad koresmáltatási jog Novoszeileza külsővárosban ház nélkül.
- 6) A' nagy urodalmi hegy-pincze, bodnársággal és hordó-raktárral, koresmáltatási jog nélkül.
- 7) A' kőseher bormérés egy bizonyos helyen ház nélkül.

b) Técső koronai városban.

- 8) A' nagy vendégfogadó koresmáltatási joggal.

c) Visk koronai városban.

- 9) A' vendégfogadó koresmáltatási joggal.
- 10) A' visk- várhegyi vasfürdő, csapszékkel, koresmáltatással és a' fürdő-szobák jövedelmével együtt.
- 11) A' kerékhegyi koresma kertestül, szabad kores-máltatási joggal.

d) Talabor és Dulfalva kamarai helységben.

- 12) Egy kétkerekű és
 - 13) egy egykerekű malmok, végre
 - 14) a' Ferenczölgyi koresma.
- Mindenki tehát ezen haszonvételekben részesül-ni akaró és legtöbbet ígérő ezennel meghivatik a' fen kijelölt nap délelőtti 9 óra tájban az említett he-lyen elegendő 10% bánatpénzzel és cautioval ellát-

va megjelenni: a' hol, valamint a' mármarosi kir. kamarai igazgatóságánál is, mátol fogva az árverési föltételek megolvastathatnak.

Kelt Szigeten jan. 20dik napján 1842. 3)

1) A' kegyesi alapítványi kir. uradalmakhoz tarto-zandó mágocsi uradalomban f. évi majus 2kán ugyan folyó eszt. nov. 15ő napjától kezdve három egymás-utáni évre köv. kir. haszonvételek lesznek nyilvános árverés utján haszonbérbe adandók; ugymint:

- 1) Mágocs mezővárosban a' szeszes italok ki-mérésének joga, urbéri pálinka-kazán, pénzbeszedé-sel együtt;
- 2) Hasonló jog Nagy-hajmási nevű helységben;
- 3) Hasonló jog a' jenői helységben, és
- 4) Szinte ama' jog Harezi nevű helységben, és csárdában;
- 5) Mágocsi pálinkaház, kereskedő-bolttal és lak-házzal együtt;
- 6) Mágocsi mészárszék lakházzal;
- 7) Nagy-hajmási pálinkaház bolttal és lakház-zal együtt;
- 8) Nagy-hajmási mészárszék;
- 9) Jenői pálinkafőzésnek, husvágásnak és kis-kereskedésnek joga;
- 10) Harezi pálinkaház;
- 11) Harezi husvágásnak joga.
- 12) Tilos vadászat mágocsi és nagy-hajmási be-táblázott határookban.

Bérleni kívánók reggeli 9 órára a' tisztartói író-szobába Mágocson, minden százra 10 for. bánom-pénzzel ellátva, illendően meghivatnak. Kelt Máo-gocson mart. 12ik 1842. 3)

Haszonbérletek.

- 1) Szabad kir. Kassa vsa részéről közhírré tétetik hogy a' következő sz. k. Kassa városához tartozó ki-rályi jövedelmek, jelesen az „Arany Csillag” cz. alatti bolt, sz. István és Kassa- ujfalu helységekben lé-tező koresmák, Hámori és Pukanczi csárdák és Bélai vendégfogadó, Garadnai malom és Hámor helység-ben találtató némely szántóföldek és rétek, nem különben 18 kistalusi malom f. é. majus hó 11dik és 12dik napjain nyilvános árverés utján a' többet

ígérőknek f. é. nov. Itől számított három egymás-utáni esztendőre haszonbérbe fognak adatni.

A' bérleni szándékozók a' szükséges bánatpén-zel ellátva, a' fent kitett napokon sz. k. Kassavároshá-zánál megjelenni ezennel hivatalosak: a' szerződési feltételek előlegesen sz. kir. Kassa városa számvevő hivatalánál naponként megtekinthetők. 3)

Váltósemmisítési hirdetvény.

1) 1840. 1842. A' kir. pesti e. b. váltótörvényszék részéről Herzfelder Dávid folyamodása következté-ben ezennel közhírré tétetik, hogy egy következő tartalmú váltó:

„Pest den 14. October 1841. Pr. P. 1000 in 20ger Drey Monat a Dato zahlen Sie gegen diesen prima Wechsel an die Ordre dh. David Hertzfelder die Summa von Gulden Ein Tausend in Zwanziger. — Herrn Johann Rajner in Pest. Johann Scheyermann. Angenommen Johann Rajner... elveszett. Mellynek folytában ezen váltó birtokosa felszólittatik, misze-rint magát mátol számítandó 45 nap alatt ezen vál-tótörvényszéknél jelentse, különben az érdeklött vál-tó megsemmisítettnek fog nyilvánítottatni. Kelt Pesten a' kir. e. b. Váltó- törvényszék 1842. évi april 5kén tartott üléséből. 3)

Váltósemmisítési hirdetvény.

3) 1281—1842. A' pesti váltótörvényszék részéről Paffrath Leopold folyamodására ezennel közhírré té-tetik, miszerint egy f. 1842 évi febr. 3án Radema-cher Keresztély által saját rendeletére 484 pft 40pkról kibocsátott, f. e. pesti józsefnapi vásárkor lejáró, Schlesinger és Cohn által elfogadott, 's a' kibocsátó üres forgatványával ellátott váltója elveszett. En-nek következtében az érdeklött váltó birtokosa fel-szólittatik, hogy magát f. évi mart. 16 napjától szá-mítandó 45 nap alatt e' váltótörvényszéknél jelentse; ellenkező esetre ezen váltó megsemmisítettnek fog kijelentetni. Kelt Pesten a' kir. első bíróságú váltó-törvényszék 1842. mart. 14 tartott üléséből. 3)

Váltósemmisítési hirdetvény.

3) 1600—1842. A' királyi pesti első bíróságú váltótör-vényszék részéről Friedl Abrahám folyamodása kö-vetkeztében ezennel közhírré tétetik, hogy két a' fo-

